

**FILOZOFICKÁ FAKULTA UNIVERZITY PALACKÉHO
V OLMOUCI**

KATEDRA SLAVISTIKY

**ČESKO-POLSKÝ PŘEKLAD CÍRKEVNÍ
TERMINOLOGIE V TURISTICKÝCH
PROPAGAČNÍCH MATERIÁLECH**

**CZECH-POLISH TRANSLATION OF
CHURCH TERMS IN TOURISM
PROMOTIONAL MATERIALS**

VYPRACOVAL: Lukáš Skraba, obor: Polština se zaměřením na
hospodářsko-právní a turistickou oblast

VEDOUCÍ PRÁCE: Mgr. Jan Jeništa, Ph.D.

2015

Prohlašuji, že jsem práci vypracoval samostatně a uvedl všechny použité prameny.

V Olomouci, 16. dubna 2015

Děkuji Mgr. Janu Jenišтови, Ph.D., za konzultace, rady a připomínky, které mi během psaní bakalářské práce poskytl.

OBSAH

1. Úvod	5
1.1. Postup při psaní, struktura a cíle práce	5
1.2. Prameny bakalářské práce.....	6
1.3. Odborná literatura	7
2. Sakrální objekty.....	9
2.1. Ortografie	9
2.2. Druhy sakrálních objektů.....	12
2.3. Poutní místo	15
2.4. Zasvěcení sakrálních objektů.....	17
2.5. Sakrální objekty zasvěcené Panně Marii	20
3. Církevní řády a kláštery	22
3.1. Ortografie	22
3.2. Mnich a řeholník	23
3.3. Výrazy spojené s kláštery	24
3.4. Augustiniáni	26
3.5. Františkáni.....	27
4. Slovník.....	31
5. Závěr.....	36
6. Seznam použitých zdrojů	37
6.1. Tištěné prameny	37
6.2. Internetové a jiné prameny.....	38
6.3. Odborná literatura	39
6.4. Internetové zdroje	41
7. Seznam použitých zkratk.....	45

1. Úvod

Tato bakalářská práce s názvem *Česko-polský překlad církevní terminologie v turistických propagačních materiálech* pojednává, jak už samotný název napovídá, o církevní terminologii a jejím překladu na příkladech turistických propagačních materiálů. Na toto téma jsem narazil již v prvním ročníku bakalářského studia, kdy jsme v rámci předmětu Veřejný projekt 2 měli zpracovat zajímavou turistickou trasu v česko-polském pohraničí a vytvořit krátké dvoujazyčné texty představující vybrané lokality. Zvolil jsem si trasu poutních míst a zde jsem poprvé narazil na církevní terminologii a její úskalí během překladu. Jako o potencionálním tématu pro svou bakalářskou práci jsem o této oblasti začal uvažovat během semestrálního studijního pobytu na Vratislavské univerzitě, kdy jsme na hodinách překladu narazili na několik problémů spojených právě se sakrálními památkami.

1.1. Postup při psaní, struktura a cíle práce

Na začátku své práce jsem shromáždil co nejvíce turistických materiálů, ve kterých jsem vyhledával a vypisoval překlady církevních termínů. Následně jsem kontroloval jejich správnost, abych zmapoval, které okruhy způsobují nejčastější obtíže, a na ty se poté soustředil v samotné práci. Ačkoli je církevní terminologie téma nesmírně široké, zaměření výhradně na turistické materiály ho výrazně oklešťuje. Většina prospektů totiž, pravděpodobně vzhledem k cílovým čtenářům, nepoužívá tolik odborných výrazů, a přesto, že je církevním objektům věnován značný prostor, se jejich charakteristika obvykle zužuje do několika málo vět a odpovídá na základní otázky typu: kdy byl vystavěn, v jakém slohu a jaké architektonické a umělecké prvky uvnitř nalezneme. Objevily se tedy dva velké okruhy, kterým se překladatelé nevyhnou a o nichž by měli znát základní údaje, z tohoto faktu tak vychází struktura celé práce.

Úvod je, kromě obecného seznámení s bakalářskou prací, doplněn o přehled pramenů, které jsem zpracovával, a odbornou literaturu, jež pomáhala objasnit všechny nesrovnalosti. Druhá kapitola se věnuje otázkám překladu názvů sakrálních objektů, od nalezení vhodných podstatných jmen obecných až po samotné zasvěcení sakrálních objektů. Třetí kapitola se věnuje dalšímu velkému tématu, a to terminologii církevních řádů a společenství. Práce klade také velký důraz na ortografii, protože právě ta patří k jevům, ve kterých se často chybuje. Součástí práce je i čtvrtá kapitola, tedy slovníček,

který přehledně překládá některé odborné termíny tak, aby se v rámci zpracovaných témat nemuseli potencionální uživatelé obracet na jiné odborné zdroje.

Tato bakalářská práce analyzuje české a polské překlady turistických propagačních materiálů z lexikálního hlediska, přičemž se zaměřuje výhradně na oblast církevní terminologie. Jejím cílem je najít problematická témata, která se v rámci tohoto okruhu vyskytují, na příkladech z praxe ukázat, jaká překladatelská řešení tvoří různí autoři, kde se nejčastěji chybuje, čím mohou být tyto chyby způsobené a nakonec ukázat, jak se těchto nepřesností vyvarovat a která řešení jsou nejvhodnější a proč. Bakalářská práce by mohla pomoci především překladatelům, kteří se nechtějí věnovat církevní terminologii podrobně, ale potřebují především příručku, která je stručně a přehledně upozorní na nástrahy, které toto téma skrývá, a ukáže jim možná řešení.

1.2. Prameny bakalářské práce

Základem pro porovnávání překladů církevní terminologie se staly turistické propagační materiály. Snažil jsem se využít co nejširší spektrum těchto materiálů, pracoval jsem především s tištěnými zdroji, tedy jednostránkovými letáky, obsáhlejšími prospekty, mapami doplněnými komentáři, ale i rozsáhlejšími knižními publikacemi. Využil jsem řady webů, ačkoli ty často pouze doplňují tištěné verze propagačních materiálů a korespondují s nimi. V jednom případě jsem také využil informační tabule umístěné na turistickém poznávacím okruhu.

Tematicky se zkoumané turistické materiály značně liší. Některé se věnují kompletní turistické nabídce dané lokality, včetně stravování a ubytování, jiné se zaměřují pouze na památky a turisticky atraktivní místa. Řada prospektů se dokonce zabývá výhradně sakrálními objekty a duchovním dědictvím, což svědčí o zájmu o tuto tematiku a tedy i časté potřebě překladů. Rozdílný byl kromě tematiky i územní rozsah materiálů. Velmi častým jevem jsou prospekty krajů a vojvodství, ale nechybí ani jednotlivé obce, města nebo regiony. Drtivá většina materiálů pochází z česko-polského pohraničí, ale nalézají se mezi nimi i vzdálenější lokality. Vydavatelů prospektů je celá řada, většinou to jsou euroregiony nebo města, respektive jejich informační centra, dále pak kraje nebo státní instituce jako CzechTourism.

Tímto se dostáváme k nejproblémovějšímu bodu turistických materiálů, jímž je nedostatek informací o vydavatelích a s ním spojené citování pramenů. Zejména obsáhlejší publikace a turistické mapy poskytují veškeré údaje včetně ISBN, ovšem velmi často se setkáme s materiály, především prospekty menšího rozsahu, u nichž chybí

jakákoli zmínka o autorech nebo roce publikování. V některých případech se dokonce dozvíme pouze to, že daný leták vznikl za pomoci zdrojů Evropské unie, kdo a kdy ho vydal, už ovšem ne.

Pro porovnání jakýchkoli materiálů je zásadní jejich jazyková lokalizace. Nejlépe se pracuje s brožurami, které mají výchozí text i překlad hned vedle sebe, díky čemuž máme možnost verze okamžitě porovnat. Dvoujazyčných nebo vícejazyčných turistických materiálů je většina, ovšem narazíme i na jednojazyčné, tedy buď výhradně české nebo polské. V tomto případě je dobré najít jejich původní verzi. To není vždy tak složité, pokud dohledáme vydavatele a jeho internetové stránky, často zde najdeme tištěné publikace ve formě PDF souboru. Pokud tak neučiníme, nemůžeme daný text podrobně zpracovat, jelikož některá překladatelská řešení můžeme plně ocenit teprve při srovnání s původním textem.

1.3. Odborná literatura

Pro ověření správnosti jednotlivých překladů a eventuální nalezení dalších variant bylo nutné použití odborné literatury. Základem měly být překladové slovníky z polštiny do češtiny a naopak. Ty se v průběhu práce ukázaly jako velice nedostatečné a chyby, s kterými jsem se v turistických materiálech setkal, mohly být způsobeny právě jejich používáním. Poněkud lepším zdrojem se ukázal *Příruční polsko-český slovník teologického názvosloví*, ani ten se ovšem nevyvaroval některých drobných nepřesností a omylů.

Dále jsem využil běžně dostupné výkladové slovníky, konkrétně *Slovník spisovného jazyka českého*, pro nějž jsem užil zkratku SSJČ, *Akademický slovník cizích slov*, dále *Słownik języka polskiego PWN* se zkratkou SJP, *Wielki słownik języka polskiego*, zkratka WSJP, *Wielki słownik ortograficzny* nebo *Wielki słownik W. Doroszewskiego*. Vzhledem k množství překladatelských verzí, které se u různých termínů objevily, bylo také nutné použít *Narodowy Korpus Języka Polskiego*, zkratka NKJP, abych určil, nakolik je dané spojení užívané. Pro ortografickou část, zaměřenou zejména na psaní velkých a malých počátečních písmen, jsem využil *Internetovou jazykovou příručku*, publikaci *Jak zacházet s náboženskými výrazy* a *Zasady pisowni i interpunkcji*, *Zasady pisowni słownictwa religijnego* nebo nejrůznější jazykové poradny polských univerzit a institucí zabývajících se pravopisem.

Pro přesnou definici církevních výrazů jsem použil již zmíněné výkladové slovníky, dále pak všeobecné encyklopedie jako *Universum*, *Ottův slovník naučný* nebo

Encyklopedia PWN, které dle mého názoru přináší sice zjednodušené, zato však nejběžněji používané definice. Jako zdroje striktně odborné jsem zvolil zhruba dvacetidílnou *Encyklopedii Kościoła* nebo dvoudílnou *Encyklopedii Kościoła Katolickiego*. Kapitola o církevních řádech zase vychází z dosud nedokončeného díla *Encyklopedie řádů, kongregací a řeholních společností katolické církve v českých zemích a Řeholní život v českých zemích: řeholní řády a kongregace, sekulární instituty a společnosti apoštolského života v České republice*, polské zdroje pochází z *Leksykonu ruchów i stowarzyszeń w Kościele* a knihy *Zakony w Polsce: instytuty życia konsekrowanego, instytuty i zgromadzenia zakonne, instytuty świeckie, wspólnoty życia apostolskiego*.

2. Sakrální objekty

Tato kapitola je věnována tématu, kterému se pravděpodobně nevyhne žádný překladatel, ať už zpracovává jednostrannou brožuru mapující pamětihodnosti města nebo obsáhlou publikaci zaměřující se na duchovní dědictví určité lokality. Jedná se o problematiku spojenou s názvy sakrálních objektů. Tato kapitola si klade za cíl zmapovat tuto oblast z překladatelského hlediska. Bude si všímat ortografie, především velkých a malých počátečních písmen, psaní zkratk, dále pak výběru vhodných slov a jejich ekvivalentů pro podstatná jména obecná typu kostel nebo poutní místo aj. Nakonec se zaměří na jména světců a zasvěcení, která se z překladatelského hlediska jeví jednoduše, ale často se v nich chybuje.

2.1. Ortografie

Pro psaní velkých a malých písmen u názvů sakrálních staveb, jako jsou kostel, katedrála, bazilika aj., platí v obou jazycích podobná, nikoli však stejná ortografická pravidla. Právě proto by se s nimi měli překladatelé podrobněji seznámit, aby se vyhnuli častým chybám typu „kaplica Św. Floriana”¹ nebo „Barokowy Kościół Św. Trójcy”².

Základní pravopisné pravidlo zní pro oba jazyky stejně, na prvním místě stojící podstatné jméno obecné píšeme s malým počátečním písmenem, následující osobní podstatné jméno má již formu s velkým počátečním písmenem, tedy *kościół św. Marka*³ a *kostel sv. Marka*.⁴ Samozřejmě existují i výjimky, v češtině pražský *Chrám sv. Víta*,⁵ polština zase píše s velkým počátečním písmenem „Świątynia Opatrzności Bożej”⁶ a sedm patriarchálních bazilik: „Bazylika Świętego Jana Chrzciciela na Lateranie, Bazylika Matki Boskiej Większej, Bazylika Świętego Pawła za Murami, Bazylika Świętego Piotra, Bazylika Świętego Wawrzyńca w Rzymie, Bazylika Świętego Franciszka z Asyżu, Bazylika Najświętszej Maryi Panny od Aniołów w Asyżu”.⁷

Rozdílnost u obou jazyků nastává v případě zkratky *sv.* a její plné verze *svatý*.

¹ *Kostely Osoblažska*. Občanské sdružení Královský stolec, [b.r.] (dále jako Kostely Osoblažska).

² *Slezsko bez hranic. Nová turistická destinace, Śląsk bez granic. Nowa destynacja turystyczna*. Město Krnov, Powiat Prudnicki, Powiat Głubczycki, 2012, s. 15 (dále jako Slezsko bez hranic).

³ Srov. Internetová jazyková příručka: Velká písmena – stavby a jejich části, stanice a zastávky [online]. © 2008-2015 [cit. 2015-03-29]. Dostupné z: <http://prirucka.ujc.cas.cz/?id=187> (dále jako Internetová jazyková příručka: Velká písmena – stavby a jejich části).

⁴ Srov. PRZYBYLSKA, Renata a Wiesław PRZYCZYNA. *Zasady pisowni słownictwa religijnego*. Wyd. drugie poszerzone. Tarnów: Biblos, 2005. ISBN 83-733-2253-1. S. 27 (dále jako *Zasady pisowni słownictwa religijnego*).

⁵ Srov. Internetová jazyková příručka: Velká písmena – stavby a jejich části.

⁶ *Zasady pisowni słownictwa religijnego*, s. 28.

⁷ Tamtéž.

Čeština mezi zkrácenou formou a rozepsaným slovem nedělá rozdíl, máme tedy *kostel sv. Marka* a *kostel svatého Marka*. Svatý s velkým počátečním písmenem u názvu stavby můžeme použít pouze v případě, že podstatné jméno obecné úplně vynecháme a namísto *kostel sv. Marka* napíšeme pouze *Svatý Marek*.⁸ Polština k tomu ovšem přistupuje jinak, zkratka následující po podstatném jméně obecném má obdobně jako v češtině malé počáteční písmeno, ovšem v případě, že tento výraz rozepíšeme, musíme použít písmeno velké, tedy *kościół św. Marka* ale *kościół Świętego Marka*! Stejně pravidlo aplikujeme i u výrazů jako *oo./Ojców*, *ss./Sióstr* nebo *łł./Błogosławionego*.⁹ Toto ovšem neplatí u slov typu *pod wezwaniem* a jeho zkratky *pw.*, tento výraz se píše vždy s malým počátečním písmenem.¹⁰ S jinou konvencí se setkáme, pokud je církevní stavba zasvěcená více svatým. Zatímco čeština nemá problém s výrazem *kostel sv. Petra a Pavla*,¹¹ polsky bychom správně měli napsat *kościół pw. św. św. Piotra i Pawła*, eventuálně je také možná verze *kościół pw. śś. Piotra i Pawła*.¹²

Rozdílný pravopis nastává také v případě, kdy „za osobním jménem následuje jméno obecné.“¹³ Čeština má tedy *kostel sv. Tomáše apoštola* a *kostel sv. Michaela archanděla*,¹⁴ oproti tomu *św. Paweł Apostoł* a *św. Michał Archanioł*.¹⁵ Polština velká počáteční písmena používá u všech výrazů, které jsou součástí názvu kostela, tedy *cerkiew Przemienienia Pańskiego, sanktuarium Bożego Miłosierdzia*.¹⁶ Čeština má oproti tomu „první výraz vždy s velkým písmenem, ostatní podle toho, co označují: bazilika Nanebevzetí Panny Marie Svatoborské, (...) kostel Srdce Páně, ale kostel Božského srdce Páně, kostel Všech svatých, kostel Andělů strážných, kaple Božího milosrdenství, rotunda Máří Magdalény nebo rotunda sv. Kříže Menšího.“¹⁷

Složitá situace v polském jazyce nastává i při rozhodování o názvu kostela nebo kláštera, který se pojí s označením církevního řádu. Máme totiž dvě pravopisně správné

⁸ Srov. Internetová jazyková příručka: Velká písmena – stavby a jejich části.

⁹ Srov. SKUDRZYK, Aldona. Jakie są zasady pisowni członu święty, święta... In: *Poradnia Językowa Instytutu Języka Polskiego Uniwersytetu Śląskiego* [online]. 16. 1. 2005 [cit. 2015-03-29]. Dostupné z: http://www.fil.us.edu.pl/ijp/poradnia/baza_archiwum.php?POZYCJA=300&AKCJA=&TEMAT=Ortografi a&NZZP=&WYRAZ=

¹⁰ Srov. *Zasady pisowni słownictwa religijnego*, s. 27.

¹¹ Srov. Internetová jazyková příručka: Velká písmena – stavby a jejich části.

¹² Srov. GRZENIA, Jan. *Kościół pw. św. św. Marcina i Mikołaja*. In: *Poradnia językowa PWN* [online]. 28. 2. 2011 [cit. 2015-03-29]. Dostupné z: <http://sjp.pwn.pl/poradnia/haslo/kosciol-pw-sw-sw-Marcina-i-Mikolaja;11907.html>.

¹³ Internetová jazyková příručka: Velká písmena – stavby a jejich části.

¹⁴ Tamtéž.

¹⁵ Srov. *Zasady pisowni słownictwa religijnego. Wydział Teologii: Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II* [online]. [2004] [cit. 2015-03-29]. Dostupné z: http://www.kul.pl/art_3460.html.

¹⁶ Srov. *Zasady pisowni słownictwa religijnego*, s. 27.

¹⁷ Internetová jazyková příručka: Velká písmena – stavby a jejich části.

možnosti, přičemž rozhodující je kontext. Pokud se jedná o konkrétní kostel, eventuálně klášter, píšeme *kościół Franciszkanów*. Máme-li na mysli obecně všechny objekty určitého řádu, použijeme *kościoly franciszkanów*. Malé počáteční písmeno také užijeme u formy *kościół franciszkański*.¹⁸ Dále můžeme všechna malá písmena použít ve spojení *kościół franciszkanów* v případě, kdy chceme pouze naznačit, že daný objekt patří určitému společenství, ale oficiální název nebo zasvěcení kostela zní jinak.¹⁹ Příkladem nerespektování posledně jmenovaného pravidla může být „w Kościele Minorytów Narodzenia Marii Panny“²⁰. Zde je chybně použito počátečního velkého písmena u slova *Minorytów*, protože je z kontextu patrné, že samotný kostel se jmenuje *Narodzenia Marii Panny*, a nikoli *kościół Minorytów*. Rozhodování nás čeká i v případě češtiny, kdy především rozlišujeme, zda se jedná „o vlastní název, nebo o název popisný, tedy název, který pouze signalizuje, kde se daná stavba nachází, komu je zasvěcena, kdo ji obývá.“²¹ Kromě dvou výjimek, „Sázavský klášter a Strahovský klášter, je ovšem běžnější psát vše s malým písmenem, tedy břevnovský klášter, vyšebrodský klášter a cisterciácký klášter, františkánský klášter.“²²

U většiny slov a slovních spojení, s kterými jsem se během psaní bakalářské práce setkal, je ortografie, konkrétně psaní velkých a malých počátečních písmen, spíše záležitostí druhořadou a na význam textu většinou nemá zásadní vliv. To ale neplatí u polského výrazu *kościół*, ten má totiž dva zásadně odlišné významy, které kromě kontextu rozeznáme právě pomocí velikosti počátečního písmena. Zatímco *kościół* označuje „budynek, miejsce modlitwy chrześcijan“²³, *Kościół* znamená „wspólnota ludzi jednego wyznania, zwłaszcza wspólnota chrześcijańska“²⁴ nebo „instytucja kościelna reprezentowana przez duchownych“²⁵, tedy *církev*. Samozřejmě že v případě překladů jako „Barokowy Kościół Św. Trójcy“²⁶ se turista zcela jistě domyslí, že se jedná o *kostel* nikoli *církev*. Pokud by byl ovšem název kostela navíc nějak zkomolen nebo by se překladatel dopustil další chyby, mohlo by to čtenáře zcela jistě přinejmenším zmást.

¹⁸ Srov. BAŃKO, Mirosław. *Kościół, klasztor*. In: *Poradnia językowa PWN* [online]. 5. 7. 2002 [cit. 2015-03-29]. Dostupné z: <http://sjp.pwn.pl/poradnia/haslo/kosciol-klasztor;1405.html>.

¹⁹ Srov. *Zasady pisowni słownictwa religijnego*, s. 28.

²⁰ *Jeseníky: Turistická mapa*. 1:100 000. 2. vyd. Vrbno pod Pradědem: Euroregion Praděd, 2012 (dále jako *Jeseníky: Turistická mapa*).

²¹ Internetová jazyková příručka: Velká písmena – stavby a jejich části.

²² Tamtéž.

²³ *Kościół*. In: *Słownik języka polskiego PWN* [online]. PWN, © 1997-2014 [cit. 2015-03-29]. Dostupné z: <http://sjp.pwn.pl> (dále jako SJP).

²⁴ Tamtéž.

²⁵ Tamtéž.

²⁶ *Slezsko bez hranic*, s. 15.

Tento jev je skutečně opakovaný, o čemž svědčí řada příkladů z mnoha různých zdrojů: „jest Kościół Trójcy Świętej“²⁷, „znajduje się Kościół Pątniczny“²⁸ nebo „Drewniany Kościół Świętego Mikołaja“²⁹. Někteří překladatelé pak toto domnělé pravidlo s velkým počátečním písmenem u podstatného jména obecného aplikují i ve zcela nesmyslných situacích, např. „późnobarokową Kaplice (sic!) Świętej Trójcy“³⁰.

2.2. Druhy sakrálních objektů

Při překladu nejběžnějšího slova pro určení druhu sakrální stavby, tedy výrazu *kostel*, se nesetkáme s obtížemi. Polský formálně srovnatelný ekvivalent *kościół* plně nahrazuje tento pojem coby „budova pro křesťanskou bohoslužbu“³¹, jak ji definuje SSJČ, nebo „budynek, miejsce modlitwy chrześcijan“³² podle SJP. Je potřeba pouze pamatovat, že u podstatného jména obecného v polštině v žádném případě nepíšeme velké počáteční písmeno, jak již bylo vysvětleno v předcházející podkapitole věnované ortografii.

Nesrovnalosti mohou nastat v případě, kdy se setkáme s konkrétním druhem kostela. Výraz *poutní kostel*, eventuálně *poutní místo*, je v rámci překladu natolik komplikovaným jevem a narazíme u něj na tolik chyb, že je mu věnována samostatná podkapitola. Nyní se zaměříme na pojem *farní kostel*, u jehož překladu se setkáme se dvěma verzemi, a to „kościół parafialny“³³ a „kościół farny“³⁴. Obě tato řešení jsou správná, *farní kostel* je sakrální budova nejmenší správní jednotky v katolické církvi,³⁵ přičemž této definici výrazy *kościół parafialny*, *fara* a *kościół farny* plně odpovídají,³⁶ což potvrzují i překladové slovníky.³⁷ Na druhou stranu je potřeba nakládat s pojmy *fara* a *farny* opatrně. První z nich vnímá SJP jako zastaralý,³⁸ a pokud budeme brát tento názor v úvahu, měli bychom se jeho použití spíše vyhnout. Na druhou stranu narazíme

---

²⁷ *Góry Orlickie i Podorlicko: Kraina niekończących się możliwości i powrotów*. Regionalne centrum turystyczne i informacyjne, o.p.s. Kostelec nad Orlicí, 2006. S. 5 (dále jako Góry Orlickie i Podorlicko).

²⁸ Slezsko bez hranic, s. 17.

²⁹ *Olše - Olza: Cykloturistická trasa, Szlak rowerowy, Cycling route*. 1:75 000. Šumperk: Regionální rada rozvoje a spolupráce se sídlem v Třinci, 2012.

³⁰ Jeseníky: Turistická mapa.

³¹ Kostel. *Slovník spisovného jazyka českého* [online]. 2011 [cit. 2015-03-29]. Dostupné z: <http://ssjc.ujc.cas.cz/search.php?hledej=Hledat&heslo=kostel&sti=EMPTY&where=hesla&hsubstr=no>.

³² Kościół. In: SJP.

³³ Kostely Osoblažska.

³⁴ *Jesioniki & Morawy Środkowe*. Olomouc: Olomoucký kraj, 2012. ISBN 978-80-87535-61-5. S. 24 (dále jako Jesioniki & Morawy Środkowe).

³⁵ Srov. Parafia. In: SJP.

³⁶ Tamtéž.

³⁷ Srov. OLIVA, Karel. *Polsko-český slovník*. I, A-Ó. Praha: Academia, 1994. ISBN 80-200-0304-5. S. 262 a 430 a SIATKOWSKI, Janusz. *Slovník česko-polski: Česko-polský slovník*. Wyd. 2. zaktualiz. Warszawa: Wiedza Powszechna, 2002. ISBN 83-214-1244-0. S. 134.

³⁸ Srov. Fara. In: SJP.

i na názory jazykovědců, kteří zejména spojení *kościół farny* označují jako běžně užívaný.³⁹ Tomu nasvědčuje i použití v Encyklopedii PWN, kde se s tímto výrazem setkáme hned několikrát,⁴⁰ nebo odborné literatuře, která tento pojem zmiňuje hned vedle *kościola parafialnego*.⁴¹ Diskutabilní je i významová stránka *fary*, jedná se totiž především o *farní kostel*, řidčeji o celou *faru*⁴² (u SJP se tato definice dokonce ani nevyskytuje)⁴³, navíc se tohoto označení může dostat i druhému kostelu po katedrále v biskupském městě.⁴⁴

Je nutné si především zapamatovat, že polská *fara*, tedy *kościół parafialny*,⁴⁵ má pramálo společného s českou *farou* coby „obytným domem s úřadovnou duchovního správce farnosti“⁴⁶. Tomuto výrazu spíše odpovídá *plebania* čili „dom przeznaczony na mieszkanie dla proboszcza“⁴⁷ nebo *probostwo* ve smyslu úřadu.⁴⁸ Tímto se dostáváme k dalšímu matoucímu výrazu. Český jazyk zná také *probošství*, tedy úřad *probošta*,⁴⁹ jímž je „představený dómské nebo klášterní kapituly nebo důležité farnosti.“⁵⁰ Polský *proboszcz* je ovšem „ksiądz zarządzający parafią“⁵¹, tedy jak správně překládají slovníky, *farář*.⁵²

Dále máme v češtině často užívaný výraz *děkanství kostel*, který se do polštiny převádí velice obtížně. Spojení *kościół dziekański*, hojně se objevující v českých překladech např. „budowla kościoła dziekańskiego“⁵³, nalezneme v NKJP pouze jednou,⁵⁴ a proto bychom se mu měli raději vyhnout. Vhodná forma může být použití

---

³⁹ Srov. GRZENIA, Jan. Farna po raz drugi. In: *Poradnia językowa PWN* [online]. 6. 7. 2011 [cit. 2015-03-29]. Dostupné z: <http://sjp.pwn.pl/poradnia/haslo/Farna-po-raz-drugi;12312.html>.

⁴⁰ Srov. Kościół farny. In: *Encyklopedia PWN* [online]. © 1997-2014 [cit. 2015-03-29]. Dostupné z: <http://encyklopedia.pwn.pl> (dále jako Encyklopedia PWN).

⁴¹ Srov. KOROLKO, Mirosław. *Leksykon kultury religijnej w Polsce: miejsca, obrzędy, wspólnoty (z przydatkiem literackich wypisów)*. Warszawa: ADAM, 1999. ISBN 83-723-2050-0. S. 285.

⁴² Srov. Towarzystwo Naukowe Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. *Encyklopedia katolicka*. Tom V, Fabbri - Górzyński. Lublin: Katolicki Uniwersytet Lubelski, 1989. S. 43.

⁴³ Srov. Fara. In: SJP.

⁴⁴ Srov. Encyklopedia katolicka, pozn. 42.

⁴⁵ Srov. Fara. In: SJP.

⁴⁶ Fara. In: *Slovník spisovného jazyka českého* [online]. © 2011 [cit. 2015-04-10]. Dostupné z: <http://ssjc.ujc.cas.cz> (dále jako SSJČ).

⁴⁷ Plebania. In: SJP.

⁴⁸ Srov. Probostwo. In: SJP.

⁴⁹ Srov. Probošství. In: *Universum: všeobecná encyklopedie*. 3. díl, M-R. Praha : Euromedia Group - Odeon, 2002. ISBN 8020711139. S. 610 (dále jako *Universum: všeobecná encyklopedie*).

⁵⁰ Probošt. In: *Universum: všeobecná encyklopedie*, 3. díl, M-R. S. 610.

⁵¹ Proboszcz. In: SJP.

⁵² Srov. BUGEL, Walerian. *Průruční polsko-český slovník: teologického názvosloví*. Velehrad : Refugium Velehrad-Roma, 2000. ISBN 8086045560. S. 60.

⁵³ *Perły sakralne Opawy*. Miejskie Centrum Informacji w Opawie, [b.r.].

⁵⁴ Srov. Kościół dziekański. In: *Narodowy Korpus Języka Polskiego: Wyszukiwarka PELCRA* [online]. © 2008-2010 [cit. 2015-04-13]. Dostupné z: <http://nkjp.pl/poliqarp/> (dále jako NKJP).

opisu, tedy *siedziba dekanatu*, vyskytující se v NKJP hned devatenáctkrát.⁵⁵

Z překladatelského hlediska je velmi zajímavé české slovo *dóm*. Z původního označení pro každý kostel se později stal výraz používaný mimo jiné pro *kapitulní biskupský chrám* nebo *katedrálu*.⁵⁶ Jako nejpřesnější ekvivalent bychom mohli považovat podobně krátký polský pojem *tum*.⁵⁷ Tristním překladem *dómu* je tedy „dom św. Wacława“⁵⁸ a v tomto konkrétním případě se jako ideální řešení jeví verze *katedra św. Wacława*. Slovo *tum* by nebylo vhodné vzhledem k faktu, že se s ním jako označením sakrálního objektu nesetkáme,⁵⁹ a dnes se běžně vyskytuje ve spojení Ostrów Tumski, který nalezneme například ve Vratislavi,⁶⁰ Wyspa Tumska⁶¹ nebo Wzgórze Tumskie⁶². Narazit můžeme na tři typy překladů slova *tum*, prvním je zachování polské verze „Tumský ostrov“⁶³, druhým „Dómský ostrov“⁶⁴ a posledním „Katedrální návrší“⁶⁵. První verze je nepochybně lepší pro orientaci turisty ve městě, protože najde prakticky totožný výraz na mapách nebo ukazatelích umístěných na ulicích, na druhou stranu mu daný název nepřináší žádné dodatečné informace o místě. Dómský, potažmo katedrální ostrov pro změnu jasně signalizuje, že se jedná o místo s chrámem.⁶⁶

Obezřetnosti je zapotřebí také u *baziliky*. Toto slovo se používá jednak pro označení kostela s určitými architektonickými prvky,⁶⁷ jednak jako čestný titul, který je doplněn označením *menší* nebo *větší*. Vzhledem k tomu, že se *bazilika větší* nachází pouze v Římě, budeme v rámci překladů turistických materiálů brát v úvahu pouze *baziliky menší*.⁶⁸ Zatímco čeština je benevolentnější a v katolických publikacích se setkáme jak

---

⁵⁵ Srov. *Siedziba dekanatu*. In: NKJP.

⁵⁶ Srov. *Dóm*. In: *Akademický slovník cizích slov* [online]. © 2008–2015 [cit. 2015-04-10]. Dostupné z: <http://prirucka.ujc.cas.cz> (dále jako ASCS).

⁵⁷ Srov. *Tum*. In: SJP.

⁵⁸ *Jesioniki & Morawy Środkowe*, s. 8.

⁵⁹ Srov. *Tum*. In: NKJP.

⁶⁰ Srov. Wrocław. In: *Encyklopedia PWN*.

⁶¹ Srov. Głogów. In: *Encyklopedia PWN*.

⁶² Srov. Płock. In: *Encyklopedia PWN*.

⁶³ URLICH-KORNACKA, Małgorzata. *Vratislav průvodce městem*. Wrocław: VIA NOVA, [b.r.]. ISBN 978-83-60544-95-2. S. 21.

⁶⁴ KRAMER, Julia a Janusz TYCNER. *Polsko*. Německo: Mairdumont, 2008. ISBN 978-3-8297-6637-1. S. 80.

⁶⁵ BATURO, Iwona. *Turistické atrakce Varmie a Mazur*. Krakov: Amistad, 2011. ISBN 978-83-7560-109-1. S. 8.

⁶⁶ Srov. *Dóm*. In: SSJČ.

⁶⁷ Srov. *Bazilika*. In: ASCS.

⁶⁸ Srov. CROSS, Frank L. *Encyklopedia Kościoła*. Tom 1, A-K. Warszawa: Vocatio, 2004. ISBN 83-7146-111-9. S. 219.

s verzí *menší bazilika*,⁶⁹ tak *bazilika menší*,⁷⁰ polština má pro pozici přídavných jmen jasně daná pravidla a správnou variantou je *bazylika mniejsza*.⁷¹ Překlad „papież podwyższył kościół na mniejszą bazylikę“⁷² tedy není vhodný a spojení by mělo znít „na bazylikę mniejszą.“⁷³ Setkat se můžeme i s verzí, kdy je namísto *menší* nebo *mniejszą* použito latinského výrazu *minor*,⁷⁴ žádné jiné verze ovšem nejsou vhodné, tudíž ani „v malé bazilice“⁷⁵.

2.3. Poutní místo

Jeden z největších problémů v překladech turistických materiálů představuje polské slovo *sanktuarium*. Čeština má totiž formálně obdobný výraz *sanktuárium* neboli *sanktuář*,⁷⁶ a překladatelé se tak často chybně domnívají, že se jedná o ekvivalent. Svědčí o tom řada příkladů: „Sanktuarium św. Józefa / Sanktuář sv. Josefa“⁷⁷, „Sanktuárium na Hoře Sv. Anny“⁷⁸ nebo „s historií bardského sanktuária“⁷⁹. V přesvědčení, že byl použit správný obrat, je přitom utvrzují i překladové slovníky. Polské *sanktuarium* definují pouze dvěma českými pojmy, a to jako „svatyni, svatostánek též přen.“⁸⁰ nebo jako „svatyni, chrám“⁸¹, přitom právě *svatostánek* je jedním ze synonym *sanktuária*.⁸²

České slovo *sanktuárium* označuje skutečně svatyni nebo chrám,⁸³ ale také „prostor pro uchovávání eucharistického chleba, tabernákl (svatostánek)“⁸⁴ a správným polským ekvivalentem je v tomto případě *sakramentarium* neboli *sakramentarz*, tedy „sprzet w

⁶⁹ Srov. MÁGROVÁ, Klára. Ve Filipově si připomenou 148. výročí zjevení Panny Marie. *Diecéze litoměřická* [online]. 6. 1. 2014 [cit. 2015-03-29]. Dostupné z: <http://www.dltm.cz/ve-filipove-si-pripomenou-148-vyroci-zjeveni-panny-marie>.

⁷⁰ Srov. Co je to bazilika minor? *Farnost Nanebevzetí Panny Marie* [online]. © 2008 [cit. 2015-03-29]. Dostupné z: <http://www.zdarskefarnosti.cz/kategorieklasterpage.aspx?IDKategorieKlaster=13>.

⁷¹ Srov. CROSS, Frank L. Cit. d., s. 219.

⁷² *Poutní cesta Českolipskem: Pilgerweg durch die Region Ceskolipsko...* Sdružení Českolipska, 2013. S. 29.

⁷³ Bazylika. In: Encyklopedia PWN.

⁷⁴ Srov. Co je to bazilika minor?, pozn. 70.

⁷⁵ *Ścieżka Czasu, Stezka času, Time Path: Przewodnik turystyczny po Województwie...* Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego, [b.r.]. ISBN 978-83-924345-6-6. S. 21.

⁷⁶ Srov. Sanktuárium. In: SSJČ.

⁷⁷ Slezsko bez hranic, s. 13.

⁷⁸ *Kulturní dědictví: společný úkol* [online]. [b.r.] [cit. 2015-04-13]. Dostupné z: <http://www.kulturnidedictvi.eu/page/?str=974>.

⁷⁹ *Muzeum sztuki sakralnej w Bardzie. Muzeum sakralního umění v Bardě pro přeshraniční turistiku.* [b.r.] (dále jako Muzeum sztuki sakralnej w Bardzie).

⁸⁰ OLIVA, Karel. Cit. d. S. 291.

⁸¹ BUGEL, Walerian. Cit. d. S. 65.

⁸² Srov. Svatostánek. In: SSJČ.

⁸³ Srov. Sanktuárium. In: *Universum: všeobecná encyklopedie*, 4. díl, Ř-Ž. S. 41.

⁸⁴ Tamtéž.

formie świątyni (kościola) przeznaczonych do przechowywania Eucharystii (...) od XVI w. zostały one zastąpione w większości przez tabernakula.⁸⁵

Ve výčtu významů polského slova *sanktuarium* autoři slovníků vynechali asi ten nejběžnější, tedy „budowłę sakralną, wzniesioną w celu upamiętnienia nadzwyczajnych wydarzeń lub zabezpieczenia świętych wizerunków bądź relikwii.“⁸⁶ Pokud se v původním polském textu ve mnou zkoumaných turistických materiálech objevilo slovo *sanktuarium*, vyskytovalo se vždy pouze v tomto významu a jako vhodný překlad se nabízí spojení *poutní místo*, eventuálně *poutní kostel* jako v případě „Sanktuarium MB Strażniczki Wiary / Poutní místo Matky Boží Strážkyně víry.“⁸⁷

Další definice slova *sanktuarium* říká, že se jedná o „miejsce, gdzie się znajduje coś cennego; też: miejsce dla kogoś szczególnie drogie“⁸⁸, z čehož vyplývá, že zejména v přeneseném významu můžeme toto slovo překládat také jako *svatyně* nebo podobná synonyma. Odborná polská literatura také definuje *sanktuarium* jako „część kościoła z ołtarzem (...) czasami używa się nazwy prezbiterium, jako że jest to część kościoła zarezerwowana dla duchowieństwa,“⁸⁹ to ovšem nic nemění na tom, že hlavním významem ve zkoumaných materiálech bylo *poutní místo*.

V jednom z překladů bylo *sanktuarium* opakovaně nahrazováno slovem *chrám*.⁹⁰ Poutní kostel zcela jistě můžeme v některých případech označit jako chrám, ale není to pravidlem. Jestliže navíc přihlédneme k tomu, že se jedná o text umístěný v propagačních materiálech, jejichž cílem je zaujmout turisty, může být zmínka o poutním charakteru místa pro určitou skupinu lidí atraktivní, a proto bychom se obecnějším názvům jako *svatyně*, *chrám*, *kostel* aj. měli raději vyhnout.

Dosud byla tato podkapitola věnována překladům z polštiny do češtiny, ale ani v obráceném pořadí jazyků se nejedná o bezproblémový jev a v řadě textů najdeme nevhodná řešení. Důvodem mohou opětovně být zavádějící údaje slovníků, které slovo *poutní* překládají jako „odpustowy, z odpustu, ~ místo miejscowość odpustowa“⁹¹. Tato definice je hojně přijímána, o čemž svědčí následující příklady: „z kościołem

⁸⁵ CROSS, Frank L. Cit. d., Tom II, L-Z. S. 717.

⁸⁶ WITCZYK, Henryk. *Encyklopedia chrześcijaństwa: historia i współczesność: 2000 lat nadziei*. Wyd. 2. Kielce: Jedność, 2001. ISBN 83-722-4330-1. S. 660.

⁸⁷ Muzeum sztuki sakralnej w Bardzie.

⁸⁸ Sanktuarium. In: SJP.

⁸⁹ CROSS, Frank L. Cit. d., Tom II, L-Z. S. 730.

⁹⁰ Srov. BOCHENEK, Małgorzata. *Mazovsko: víkendová turistika, pro cestovatele*. Aktualizované vyd. Varšava: Samospráva Mazowieckiego Wojvodství, 2011. ISBN 978-836-3372-057. S. 61 a 76 (dále jako Mazovsko: Víkendová turistika).

⁹¹ SIATKOWSKI, Janusz. Cit. d. S. 553.

odpustowym św. Anny i św. Jakuba Większego⁹² nebo „poutní místo / miejsce odpustowe”⁹³. O nevhodnosti tohoto překladu nás přesvědčí následující definice *odpustu*: „lokalna uroczystość kościelna z okazji święta patrona danego kościoła, połączona z kiermaszem, festynem itp.”⁹⁴ Jedná se tedy o *pout'*, ale lokální, probíhající během svátku svätce, kterému je zasvěcený místní kostel a s *poutěmi* nebo *poutními kostely* coby místy nějakého kultu nemají nic společného. Druhá definice mluví o „w Kościele katolickim: darowanie człowiekowi kary za grzechy odpuszczone na mocy sakramentu pokuty pod warunkiem wykonania pewnych praktyk religijnych“ čili *odpustcích*.

Narazíme ale i na mnoho jiných pokusů. Překlad „poutní místo / miejsce pielgrzymkowe”⁹⁵ bychom mohli považovat jako správný, vzhledem k tomu, že je tento výraz mnohokrát obsažen v NKJP.⁹⁶ „Miejsce pątnicze”⁹⁷ se vyskytuje v NKJP pouze jednou,⁹⁸ a proto by bylo lepší držet se *sanktuaria*. Setkáme se i s netypickými a opět špatnými řešeními jako například „z czasem powstało tam Niepokalanowskie Sanktuarium / později zde vznikl Niepokalanovský klášter”⁹⁹.

2.4. Zasvěcení sakrálních objektů

Dalším jevem v rámci turistických materiálů, u kterého se setkáme s hojnými chybami, je překlad zasvěcení sakrálních objektů, kde se objevují především jména světců, božských osob, jiných významných osobností nebo náboženských událostí. Problémy pochopitelně nenastávají u všeobecně známých postav typu *sv. Petr* nebo *sv. Pavel*, ale u těch, které nejsou pro naše končiny tak typické nebo se jejich přídomek dá sice bez obtíží přeložit, ale druhý jazyk obvykle používá zcela odlišný. Specifickou záležitostí jsou pak překlady názvů kostelů zasvěcených *Panně Marii*, pro které si vyhradíme samostatnou podkapitulu.

První kategorie chyb zahrnuje jména, která mají v obou jazycích prakticky totožný ekvivalent, ale přece jen se u nich vyskytuje drobná formální změna, často pouze jedno nebo dvě písmena. Pravděpodobně kvůli nepozornosti se tak můžeme setkat s tvary jako

---

⁹² Jesioniki & Morawy Środkowe, s. 25.

⁹³ Kostely Osoblažska.

⁹⁴ Odpust. In: SJP.

⁹⁵ *České Švýcarsko: Bohemian Switzerland, Böhmishe Schweiz, Czeska Szwajcaria*. 1:100 000. Ústecký kraj, 2010.

⁹⁶ Srov. Miejsce pielgrzymkowe. In: NKJP.

⁹⁷ *Město Zlaté Hory: Informace. Turistické zajímavosti. Informacje. Atrakcje turystyczne*. Městská kulturní zařízení, [b.r.] (dále jako Město Zlaté Hory).

⁹⁸ Srov. Miejsce pątnicze. In: NKJP.

⁹⁹ SYPEK, Robert. *Hrady, zámky a dvorce Mazovska, pro cestovatele*. Aktualizované vyd. Varšava: Samospráva Mazowieckiego Wojvodství, 2011. ISBN 978-836-3372-422. S. 75.

„kaple sv. Barbary“¹⁰⁰ namísto obvyklé české podoby *Barbory*¹⁰¹ a naopak „kaplica św. Barbory“¹⁰² namísto *Barbary*,¹⁰³ „utrpení sv. Maksymyliána“¹⁰⁴ namísto *Maxmiliána*,¹⁰⁵ „kościół św. Bartołomieja“¹⁰⁶ namísto *Bartłomieja*.¹⁰⁷ Vyhnout se takovýmto drobným chybám bezesporu není jednoduché, zvláště pokud máme málo času a velké množství textu. Kromě neustálého soustředění je však třeba pracovat i se seznamy světců. Ty najdeme například v liturgickém kalendáři, kde můžeme ověřit pravopis všech jmen. V případě problémů popsanych v tomto odstavci pravděpodobně stačí neustálá soustředěnost, ale již následující příklady ukáží, že se bez podobných odborných pomůcek neobejdeme.

Další kategorie s velkým množstvím chyb zahrnuje světce, jejichž přídomek obsahuje zeměpisné označení. U geografických termínů je potřeba obezřetnosti a případně i hledání v jiných zdrojích. Pokud se budeme spoléhat na to, že stačí ke slovu přidat koncovku typickou pro druhý jazyk, můžeme vytvořit neexistující spojení jako „św. Antoni Padwański“¹⁰⁸. Seznam svatých uvádí *sv. Antonína z Padovy*,¹⁰⁹ polská obdoba je *św. Antoni z Padwy*,¹¹⁰ ale setkáme se také s formou *Antonín Paduánský*.¹¹¹ Pokud bychom se při překladu chtěli držet této formy s přídavným jménem, rozhodně nemůžeme použít výše zmíněnou verzi, ale přeložit jako *św. Antoni Padewski*.¹¹² Podobně překlad jména *sv. Alžběta Uherská* v českém prostředí vyskytující se také jako *sv. Alžběta Duryňská*,¹¹³ v žádném případě nemůže znít „obraz św. Elżbiety Duryńskieje“¹¹⁴. Měli bychom použít buď obvyklou verzi *św. Elżbieta Węgierska*,¹¹⁵ nebo

¹⁰⁰ Mazovsko: Víkendová turistika, s. 37.

¹⁰¹ Srov. Barbora. In: *Světki k nám hovoří...* [online]. [2015] [cit. 2015-04-13]. Dostupné z: <http://sancti.catholica.cz> (dále jako *Světki k nám hovoří*).

¹⁰² Hradek nad Nisou (cz Hradek nad Nisou). *Půjčovna lodí Nisa* [online]. © 2014 [cit. 2015-03-30]. Dostupné z: <http://www.pujcovnalodinisa.cz/pl/ciekawostki-na-trasie/hradek-nad-nisou-cz-hradek-nad-nisou>.

¹⁰³ Srov. Alfabetyczny spis informacji o świętych i błogosławionych. *Brewiarz.pl* [online]. [2015] [cit. 2015-04-13]. Dostupné z: <http://brewiarz.pl/czytelnia/swieci/alfabet.php3> (dále jako *Brewiarz*).

¹⁰⁴ Mazovsko: Víkendová turistika, s. 76.

¹⁰⁵ Srov. Maxmilián. In: *Světki k nám hovoří*.

¹⁰⁶ Turystyka rowerowa. Pasohlávky [online]. [b.r.] [cit. 2015-03-30]. Dostupné z: <http://www.pasohlavky.cz/pl/tic/cycling.htm>.

¹⁰⁷ Srov. *Brewiarz*.

¹⁰⁸ Jesioniki & Morawy Środkowe, s. 19.

¹⁰⁹ Srov. Antonín z Padovy. In: *Světki k nám hovoří*.

¹¹⁰ Srov. *Brewiarz*.

¹¹¹ Srov. LACHMANOVÁ, Kateřina. Sv. Antonín Paduánský (1195-1231). *P. Vojtěcha Kodet* [online]. © 2015 [cit. 2015-04-13]. Dostupné z: <http://www.vojtechkodet.cz/temata/svati---bozi-pratele/sv-antonin-paduansky-1195-1231.html>.

¹¹² Srov. *Brewiarz*.

¹¹³ Srov. Alžběta Uherská Duryňská. In: *Světki k nám hovoří*.

¹¹⁴ *Miasto Opawa: Zabytki*. Opawa: Miasto na prawach powiatu Opawa, 2005.

¹¹⁵ Srov. *Brewiarz*.

variantu *św. Elżbieta z Turyngii*.¹¹⁶ „Klasztor *św. Agnieszki Czeskiej*“¹¹⁷ opět není vhodně přeložen, v Polsku se pro *sv. Anežku Českou* používá především spojení *św. Agnieszka z Pragi* nebo *Agnieszka Przemyślidka*.¹¹⁸ Podobné informace dostaneme i z jazykového korpusu, zatímco heslo *Agnieszka z Pragi* obsahovalo pět položek a *Agnieszka Przemyślidka* dokonce šest, varianta *Agnieszka Czeska* žádnou.¹¹⁹ Další příklad může být socha *sv. Ignáce z Loyoly*¹²⁰ nikoli „socha sv. Ignáce Loyole“¹²¹.

Dále se v turistických materiálech setkáme s nevhodnými překlady jmen světců velmi netypických pro naše končiny. Tomuto příkladu nejlépe odpovídá *kaple sv. Romedia*, přeložená jako *kaplica św. Romedia*¹²² namísto *Romediusza*, eventuálně *Remediusza*.¹²³ Zatímco velká část příkladů z této kapitoly pojednává spíše o drobných formálních a stylistických nepřesnostech, některé překlady již čtenáři zcela brání v rozpoznání konkrétní osobnosti, příkladem může být spojení „gotycki kościół p.w. św. Jilji“¹²⁴ namísto *św. Idziego*.¹²⁵

Dalším problémovým bodem jsou názvy sakrálních objektů související s nějakou konkrétní událostí nebo symbolem. U zasvěcení *Povýšení svatého Kříže* můžeme nalézt hned několik překladatelských pokusů: „kościół Podniesienia Krzyża św.“¹²⁶, „Podwyższenia Krzyża“¹²⁷ nebo verze, kterou objevíme i v liturgickém kalendáři¹²⁸ „Podwyższenia Krzyża Świętego“¹²⁹. Při hledání správného pojmenování na internetu můžeme narazit i na stránky farností nazvaných *Podwyższenia Krzyża Św.* nebo

---

¹¹⁶ Srov. *Św. Elżbieta (Węgierska) z Turyngii: Z královny služka nędzarzy. Magazyn Teologiczny Semper Reformanda* [online]. © 2015 [cit. 2015-04-13]. Dostupné z: <http://www.magazyn.ekumenizm.pl/content/article/20061229095541768.htm>.

¹¹⁷ Klasztor *św. Agnieszki Czeskiej* - klasztor i galeria narodowa – Praha. *Czeskie dziedzictwo UNESCO* [online]. [b.r.] [cit. 2015-03-30]. Dostupné z: http://pl.czech-unesco.org/13_7245_klasztor-sw-agnieszki-czeskiej-klasztor-i-galeria-narodowa-praha.

¹¹⁸ Srov. *Święta Agnieszka z Pragi, ksieni*. In: Brewiarz.

¹¹⁹ Srov. *Agnieszka z Pragi, Agnieszka Przemyślidka a Agnieszka Czeska*. In: NKJP.

¹²⁰ Srov. *Ignác z Loyoly*. In: *Světcí k nám hovoří*.

¹²¹ *Kłodzko. Náchod*. [b.r.] (dále jako *Kłodzko. Náchod*).

¹²² Srov. *Region Pardubicki: Historia i zabytki*. Regionalny punkt informacyjny, [b.r.].

¹²³ Srov. *Imieniny. Deon.pl* [online]. [2015] [cit. 2015-04-14]. Dostupné z:

<http://www.deon.pl/imieniny/imie,2627,remediusz-romediusz.html>.

¹²⁴ Stowarzyszenie Gmin Rymarzowskich. *Euroregion Pradziad* [online]. [b.r.] [cit. 2015-03-30]. Dostupné z: http://www.europradziad.pl/stow_rymarzow_pl.html.

¹²⁵ *Kalendarz Liturgiczny. Sanktuarium św. Józefa w Kaliszu* [online]. [2015] [cit. 2015-04-14]. Dostupné z: <http://www.swietyjosef.kalisz.pl/Kalendarz/Wrzesien.html>.

¹²⁶ *Jesioniki & Morawy Środkowe*, s. 25.

¹²⁷ *Mazovsko: Víkendová turistika*, s. 37.

¹²⁸ Srov. *Kalendarz Liturgiczny. Niedziela: tygodnik katolicki* [online]. [2015] [cit. 2015-04-14]. Dostupné z: http://www.niedziela.pl/spis_liturgia.php?p (dále jako *Kalendarz Liturgiczny*).

¹²⁹ *Litomyśl: Moderní historické město. Nowoczesne miasto zabytkowe*. Infocentrum Litomyśl, [b.r.] (dále jako *Litomyśl: Moderní historické město*).

Św. Trójcy.¹³⁰ Jak již bylo řečeno v části věnované ortografii, zkratka *św.* se píše vždy ve formě s malým počátečním písmenem. Platí to tedy i pro kostely *św. Krzyża* nebo *św. Ducha*, u těchto a podobných forem je ovšem podle jazykovědců lepší slovo *święty* plně rozepsat a nezkracovat ho.¹³¹ Mnoho variant a pokusů nalezneme také u *Svaté Trojice*, např. „kościół pod wezwaniem św. Trójcy”¹³², „kościół pw. Świętej Trójcy”¹³³ a „Kościół Trójcy Świętej”¹³⁴, přičemž polské slovníky uvádí verzi *Trójca Święta*.¹³⁵

2.5. Sakrální objekty zasvěcené Panně Marii

Samostatnou kapitolu v rámci zasvěcení sakrálních objektů tvoří ty, jejichž patronkou je *Panna Marie*. Mohli bychom říci, že co překlad, to pokus, a nutno podotknout, že spíše neúspěšný. Většinou se nejedná o nijak zásadní chyby, spíše překladatelé nerespektují zažitě a používané konvence v obou jazycích, najdou se však i takové, kdy jsou použité výrazy zvoleny zcela nevhodně. Příklady překladů pojmu *Nanebevzetí Panny Marie* do polštiny jsou následující: „Katedra pw. Wniebowzięcia Panny Marii”¹³⁶, „kościół Wniebowstąpienia Marii Panny”¹³⁷, „kościół pw. Marii Panny Wniebowziętej”¹³⁸ nebo „kościół Wniebowzięcia Marii Dziewicy”¹³⁹. Polský liturgický kalendář mluví o 15. srpnu jako o dni slavnosti *Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny*,¹⁴⁰ a tuto verzi bychom tedy měli vnímat jako závaznou. V polštině se běžně setkáme se zkratkou *NMP* tedy *Najświętszej Maryi Panny*,¹⁴¹ tuto konvenci by tak bylo dobré udržovat i v rámci překladů zasvěcení do polštiny. Ne vždy to tak ale musí být, např. *Panna Marie Sněžná* se objevuje jak ve verzi *Najświętsza Maryja Panna Śnieżna*,

---

¹³⁰ Srov. *Parafia Podwyższenia Krzyża Św. i Niepokalanego Poczęcia NMP w Gdyni – Witominie* [online]. © 2015 [cit. 2015-03-30]. Dostupné z: <http://witkrzyz.pl/>. a *Franciszkanie w Gdańsku* [online]. © 2015 [cit. 2015-03-30]. Dostupné z: <http://www.gdansk.franciszkanie.pl/>.

¹³¹ Srov. *Kościół św. Trójcy. Rada Języka Polskiego* [online]. 2008 [cit. 2015-03-30]. Dostupné z: http://www.rjp.pan.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=770:kocio-w-trojcy&catid=44:porady-jzykowe&Itemid=58.

¹³² Mazovsko: Víkendová turistika, s. 86.

¹³³ Slezsko bez hranic, s. 14.

¹³⁴ Góry Orlickie i Podorlicko, s. 5.

¹³⁵ Srov. *Trójca Święta, Przenajświętsza*. In: SJP.

¹³⁶ *Kutná Hora - Prezentacja. Czeskie dziedzictwo UNESCO* [online]. [b.r.] [cit. 2015-03-30]. Dostupné z: <http://pl.czech-unesco.org/kutna-hora/prezentacja/>.

¹³⁷ Slezsko bez hranic, s. 17.

¹³⁸ Góry Orlickie i Podorlicko, s. 7.

¹³⁹ *Turistický poznávací okruhu městem Ústí nad Orlicí: Kościół Wniebowzięcia Marii Dziewicy* [Informační tabule]. Ústí nad Orlicí, [2014]. Tabule umístěna na souřadnicích 49.9742717N, 16.3934361E.

¹⁴⁰ Srov. *Kalendarz Liturgiczny*.

¹⁴¹ Srov. *NMP*. In: *Wielki słownik ortograficzny* [online]. PWN, © 1997-2014 [cit. 2015-03-29]. Dostupné z: <http://sjp.pwn.pl/so>.

tak také jako *Matka Boża Śnieżna*.¹⁴² I v těchto případech se ale překlady „kościół Panny Marii Śnieżnej”¹⁴³ a „kościół poświęcony Marii Pannie Śnieżnej”¹⁴⁴ nejeví jako správné.

Jiná situace nastává při překladech z polštiny do češtiny, kde spojení *Nejsvětější Panny Marie* není obvyklé. Překlad „v Kostelee Navštívění Nejsvětější Panny Marie”¹⁴⁵ se zbytečně drží polské konvence a vhodnější by pravděpodobně bylo zůstat u klasické verze *Navštívění Panny Marie*.¹⁴⁶ Jako velmi nevhodný se pak jeví překlad „kostel Nanebevzetí NMP”¹⁴⁷, kdy český turista neví, co tato zkratka znamená, a můžeme pouze odhadovat, zda si toho byl vědom samotný překladatel. Pro zachování spojení *Nejsvětější Marie Panny* patrně mluví pouze možnost, že se jedná o průvodce a zachování dané verze má turistovi objasnit, že se část názvu kostela může zkracovat jako *NMP*, s čímž se následně setká například na městských ukazatelích, toto spojení by pak mohlo pomoci snazší orientaci.

Otázkou také zůstává, které polské verzi dát přednost – *Maria*, nebo *Maryja*. Obě jsou správné, ačkoli druhá, i když stále používaná, se jeví archaičtěji. Při porovnávání názvů kostelů v internetových vyhledávacích jasně převládá varianta *Maria* nad *Maryja*.¹⁴⁸

---

¹⁴² Srov. Brewiarz.

¹⁴³ Jesioniki & Morawy Środkowe, s. 8.

¹⁴⁴ *Przewodnik po Jesionikach: Lato z Viola*. Drugie wyd. Euroregion Pradziad, 2012. S. 18 (dále jako *Przewodnik po Jesionikach: Lato z Viola*).

¹⁴⁵ *Bardo na styku kultur*. Obec Bardo, [b.r.].

¹⁴⁶ Srov. Navštívění Panny Marie. In: Světci k nám hovoří.

¹⁴⁷ Kłodzko. Náchod.

¹⁴⁸ Srov. GRZENIA, Jan. Maria czy Maryja? In: Poradnia językowa PWN [online]. 18. 3. 2005 [cit. 2015-03-29]. Dostupné z: <http://sjp.pwn.pl/poradnia/haslo/Maria-czy-Maryja;6089.html>.

3. Církevní řády a kláštery

Jakmile je vyřešena překladatelská otázka ohledně pojmenování sakrálního objektu a jeho zasvěcení, často končí i kontakt s církevní terminologií. Může se ovšem stát, že daný objekt patřil nebo patří nějakému církevnímu řádu, čímž se dostáváme k dalšímu velice problematickému tématu v rámci překladů turistických propagačních materiálů. Tomu se věnuje i následující kapitola.

První část je opět věnována základním ortografickým jevům, následuje vysvětlení zrádných pojmů v rámci této tematiky a nakonec se bude věnovat dvěma konkrétním církevním řádům, jmenovitě *augustiniánům* a *františkánům*. Ty si totiž vyžadují důkladnější přístup. Ostatním církevním řádům a společenstvím je věnován prostor v kapitole se slovníkem.

3.1. Ortografie

Pravopisná pravidla pro velká a malá počáteční písmena v oblasti církevních řádů jsou pro oba jazyky podobná. Neoficiální pojmenování těchto společenství se píše vždy s malým počátečním písmenem, tedy *františkánský řád*¹⁴⁹ a obdobně *zakon franciszkanów*.¹⁵⁰ Výjimku tvoří *Řád johanitů* ve smyslu vyznamenání, pokud mluvíme o společenství, zůstává pochopitelně varianta *řád johanitů*.¹⁵¹ U oficiálních názvů organizací čeština používá velké počáteční písmeno pouze u prvního slova,¹⁵² tedy *Řád menších bratří* nebo *Řád bratří kazatelů*, na rozdíl od polštiny, kde jsou velká počáteční písmena u všech slov kromě předložek, spojek a výrazů typu *imienia* nebo *pod wezwaniem*,¹⁵³ konkrétně tedy *Zakon Braci Mniejszych*, *Zakon Braci Kaznodziejów* nebo *Kongregacja Panien Benedykynek w Polsce pod wezwaniem Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny*.¹⁵⁴ Obtížné je především rozlišit, zda se jedná o oficiální nebo obecný název dané organizace a příliš nám v tom neporadí ani slovníky. Například

¹⁴⁹ Srov. Internetová jazyková příručka: Velká písmena – organizace (státy, správní oblasti, zastupitelské sbory, ministerstva, školy, divadla apod.) [online]. © 2008-2015 [cit. 2015-03-29]. Dostupné z: <http://prirucka.ujc.cas.cz/?id=188> (dále jako: Internetová jazyková příručka: Velká písmena – organizace).

¹⁵⁰ Srov. BAŃKO, Mirosław. *Zakon franiszkanów, kościół Franciszkanów*. In: *Poradnia językowa PWN* [online]. 27. 12. 2010 [cit. 2015-03-29]. Dostupné z: <http://sjp.pwn.pl/poradnia/haslo/zakon-franiszkanow-kosciol-Franciszkanow;11717.html>.

¹⁵¹ Srov. Internetová jazyková příručka: Velká písmena – vyznamenání [online]. © 2008-2015 [cit. 2015-03-29]. Dostupné z: <http://prirucka.ujc.cas.cz/?id=194>.

¹⁵² Srov. Internetová jazyková příručka: Velká písmena – organizace.

¹⁵³ Srov. *Zasady pisowni słownictwa religijnego*, s. 23.

¹⁵⁴ Srov. Tamtéž.

jezuitský řád se v SSJČ objevuje ve formě *tovaryšstvo Ježíšovo*,¹⁵⁵ jiné odborné publikace ovšem mluví o *Tovaryšstvu Ježíšovu*.¹⁵⁶ Přiklonit bychom se měli k druhé verzi, poněvadž se jedná o oficiální název řádu.¹⁵⁷

Členy jednotlivých společenství píšeme vždy s malým počátečním písmenem, tedy *františkán* a *boromejka*¹⁵⁸ a *franciszkanin*¹⁵⁹ nebo *karmelitanki bose*.¹⁶⁰ Existuje ovšem výjimka v podobě polského slova *Krzyżacy*. Ti se coby členové řádu a zároveň obyvatelé státu píší s velkým počátečním písmenem.¹⁶¹ Autoři většiny materiálů toto pravidlo dodržují, možná právě proto, že platí v obou jazycích, ale můžeme narazit i na verze: „základní kámen byl Klodzkými Johanity položen“¹⁶² nebo „informacje o Minorytach“¹⁶³.

3.2. Mnich a řeholník

Velké nejasnosti se objevují při překladech označení členů církevních společenství, konkrétně se jedná o záměnu slov *řeholník* a *mnich*. Odborná literatura označuje jako mnišské řády pouze *benediktiny* a *cisterciáky*,¹⁶⁴ dále pak *kartuziány*, *celestiny*, *trapisty* nebo *basiliány*.¹⁶⁵ Podobně, ačkoli už ne tak konkrétně, definuje *mnicha* SJP, podle kterého se jedná o „członka zakonu o surowej regule“¹⁶⁶. Na druhou stranu všeobecné encyklopedie *mnicha* a *řeholníka* příliš nerozlišují,¹⁶⁷ stejně jako některé výkladové slovníky. Ve SSJČ najdeme *františkána* jako „člena žebravého mnišského řádu“¹⁶⁸, obdobný příklad, „mnisi z zakonu franciszkanów“¹⁶⁹, udává i WSJP.

¹⁵⁵ Srov. Tovaryšstvo. In: SSJČ.

¹⁵⁶ Srov. ŠIMANDL, Josef. *Jak zacházet s náboženskými výrazy: pravopis, výslovnost, tvary, význam*. Praha: Academia, 2004. ISBN 80-200-1193-5. S. 48.

¹⁵⁷ Srov. HRUDNÍKOVÁ, Mirjam. *Řeholní život v českých zemích: řeholní řády a kongregace, sekulární instituty a společnosti apoštolského života v České republice*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1997. ISBN 80-7192-222-6. S. 83.

¹⁵⁸ Srov. Internetová jazyková příručka: Velká písmena – jména živých bytostí a přídavná jména od nich odvozená [online]. © 2008-2015 [cit. 2015-03-29]. Dostupné z: <http://prirucka.ujc.cas.cz/?id=181>.

¹⁵⁹ Srov. Zasady pisowni i interpunkcji: Nazwy członków bractw, zgromadzeń zakonnych. *Słownik języka polskiego PWN* [online]. © 1997-2014 [cit. 2015-04-12]. Dostupné z: <http://sjp.pwn.pl/zasady/Nazwy-czlonkow-bractw-zgromadzen-zakonnych;629440>.

¹⁶⁰ Srov. Zasady pisowni słownictwa religijnego, s. 23.

¹⁶¹ Srov. Zasady pisowni i interpunkcji: Nazwy członków bractw, zgromadzeń zakonnych, pozn. 159.

¹⁶² Klodzko. Náchod.

¹⁶³ Przewodnik po Jesionikach: Lato z Viola, s. 17.

¹⁶⁴ Srov. HRUDNÍKOVÁ, Mirjam. Cit. d. S. 7.

¹⁶⁵ Srov. BUBEN, Milan. *Encyklopedie řádů, kongregací a řeholních společností katolické církve v českých zemích*. II. díl, II. svazek, Mnišské řády. Praha: Libri, 2002-. ISBN 80-7277-087-x.

¹⁶⁶ Mnich. In: SJP.

¹⁶⁷ Srov. Mnich. In: Universum: všeobecná encyklopedie. 3. díl, M-R, s. 150.

¹⁶⁸ Františkán. In: SSJČ.

¹⁶⁹ Mnich. In: *Wielki słownik języka polskiego* [online]. Instytut Języka Polskiego PAN, [b.r.]. [cit. 2015-03-29]. Dostupné z: <http://wsjp.pl>.

Pojmy *mnich* a *řeholník* jsou tedy často chápány jako synonyma, a takto je vnímají i překladové slovníky. Polský slovník teologického názvosloví přiřazuje pojmu *mnich* dva možné překlady „mnich, zakonnik“¹⁷⁰, ovšem u slova *zakonnik* se již objevuje pouze překlad řeholník.¹⁷¹ Záměnu těchto slov asi nemůžeme vnímat jako zásadní chyby, ale měli bychom se držet pravidla, kdy ekvivalentem *mnicha* bude pouze *mnich* a *zakonnika* *řeholník*. Z tohoto důvodu bych v konkrétním překladu „pruské úřady donutily mnichy“¹⁷², z původního textu „władze pruskie zmusiły zakonników“¹⁷³, použil jednoznačně výraz *řeholníky*, ačkoli kontext mluví o *františkánech* a ti se, jak již bylo řečeno, v SSSJČ nebo WSJP slučuje také s *mnichy*. Překladatel se může setkat s chybným označením již ve výchozím textu, v tomto případě je těžké přijít s konkrétním doporučením, zda se držet původního znění nebo použít vhodnější výraz.

3.3. Výrazy spojené s kláštery

Turistické materiály, a nutno podotknout, že nejen ony, často obsahují slova, s kterými sice povětšinou nejsou v rámci překladů problémy, ale jejichž užití nám pomůže zjednodušit text nebo obohatit slovní zásobu. Tyto výrazy se ovšem v překladech často nevyskytují, pravděpodobně proto, že je v druhém jazyce nenalezneme. K takovým můžeme zařadit i výrazy vznikající připojením předpony *po-* k přídavnému jménu vytvořenému z názvu církevního řádu. Díky tomu se setkáme s pojmy jako „w opactwie pobenedykytyńskim“¹⁷⁴ nebo „klasztor pobernardyński“¹⁷⁵, přičemž slovníková definice např. výrazu *pofranciszkański* zní „pozostały po franciszkanach, będący niegdyś własnością franciszkanów“¹⁷⁶. Takové výrazy tedy překládáme jako „bývalé benediktinské opatství“¹⁷⁷, „v minulosti kostel patřil bernardýnům“¹⁷⁸ nebo další varianty, které dávají najevo, že daný klášter již neobývá původní řád. Tímto spojením se zároveň rozšiřují možnosti, a tak při překladu „bývalý augustiniánský klášter“¹⁷⁹ můžeme

¹⁷⁰ BUGEL, Walerian. Cit. d. S. 46.

¹⁷¹ Srov. Tamtéž, s. 78.

¹⁷² *W pielgrzymce po Dar Boży. V pouti pro Boží Dar*. [b.r.].

¹⁷³ Tamtéž.

¹⁷⁴ Mazovsko: Víkendová turistika, s. 43.

¹⁷⁵ Mazovsko: Víkendová turistika, s. 23.

¹⁷⁶ Pofranciszkański. In: *Wielki słownik W. Doroszewskiego* [online]. PWN, © 1997-2014 [cit. 2015-03-29]. Dostupné z: <http://sjp.pwn.pl/doroszewski>.

¹⁷⁷ Mazovsko: Víkendová turistika, s. 43.

¹⁷⁸ Mazovsko: Víkendová turistika, s. 8.

¹⁷⁹ *Duchovní dědictví Moravy a Slezska: 100 památek = Dziedzictwo duchowe Moraw i Śląska : 100 zabytków*. Olomouc: Olomoucký kraj, 2012. ISBN 978-80-87535-47-9. S. 24.

kromě překladu „były klasztor augustiański“¹⁸⁰, který byl v jedné z brožur použit, zvolit *dawny klasztor augustiański* nebo právě *klasztor poaugustiański*.

Dále má polština pro český jazyk opět netypické zkratky oo. nebo ss., které znamenají *ojcowie* a *siostry*.¹⁸¹ Běžně se můžeme setkat s označením „kościół i klasztor oo. Franciszkanów“¹⁸², ovšem překlad „kostel a klášter otců františkánů“¹⁸³ nemusí působit vhodně, protože podobná konvence není pro češtinu typická, zvláště u názvů kostelů a klášterů. Odlišný případ nastává u jiného kontextu a například spojení „wydawnictwa ojców franciszkanów“¹⁸⁴ a jeho překlad „publikace otců františkánů“¹⁸⁵ se nejeví tak špatně, zvláště když se o formě *otcové piaristé* zmiňuje i SSJČ.¹⁸⁶

Ve spojitosti s církevními řády můžeme také narazit na různá slovní spojení, která je potřeba chápat v historickém kontextu a z ohledu na něj vybírat vhodné výrazy. Zatímco informace „dodnes zde řádové sestry vedou dívčí školu s internátem“¹⁸⁷ a překlad „żeńska szkole z internatem“¹⁸⁸ se zdá být po lexikální stránce v pořádku, v případě bývalé *piaristické koleje*, již výraz „byłym Internatem Pijarów“¹⁸⁹ vhodně použit není. Pochopitelně se musíme vyhnout i přímému překladu slovu *kolej* v podobě *domu akademickiego*¹⁹⁰ a využít některý z historických termínů. Nabízí se dva, jednak *konwikt*, tedy „w Polsce w XVII–XVIII w.: szkoła z internatem, zwykle przyklasztorna; też: sam internat“¹⁹¹ nebo *kolegium* coby „w dawnej Polsce: szkoła średnia połączona z internatem, przeznaczona dla młodzieży szlacheckiej“¹⁹². Podobně nevhodnou variantou je „jezuitská škola“¹⁹³ v Braniewu, latinsky Collegium Hosianum,¹⁹⁴ jehož vhodnější verzí by byla *jezuitská kolej*. Stejným příkladem je i „staré jezuitské gymnázium Collegium Carolinum“¹⁹⁵, kde bychom kromě slova *kolej* mohlo použít

---

¹⁸⁰ Tamtéž.

¹⁸¹ Srov. *Zasady pisowni słownictwa religijnego*, s. 36.

¹⁸² *Ziemia Kłodzka: Atrakcje regionu. Sudety24.pl* [online]. [b.r.] [cit. 2015-03-30]. Dostupné z: http://www.sudety24.pl/atrakcje_regionu/.

¹⁸³ *Kladsko: zajímavosti regionu. Sudety24.pl* [online]. [b.r.] [cit. 2015-03-30]. Dostupné z: http://www.sudety24.pl/atrakcje_regionu,cz/.

¹⁸⁴ *Mazovsko: Víkendová turistika*, s. 76.

¹⁸⁵ Tamtéž.

¹⁸⁶ Srov. *Otec*. In: SSJČ.

¹⁸⁷ *Mazovsko: Víkendová turistika*, s. 77.

¹⁸⁸ Tamtéž.

¹⁸⁹ *Litomyšl: Moderní historické město*.

¹⁹⁰ *Dom akademicki*. In: SJP.

¹⁹¹ *Konwikt*. In: SJP.

¹⁹² *Kolegium*. In: SJP.

¹⁹³ BZOWSKI, Krzysztof. *Varmie a Mazury na kole: turistika*. Krakov: Amistad, 2011. ISBN 978-83-7560-036-0. S. 4.

¹⁹⁴ Tamtéž.

¹⁹⁵ KRAMER, Julia a Janusz TYCNER. Cit. d. S. 78.

i českému turistovi známé *Karolinum*.

3.4. Augustiniáni

Jeden z nejzrádnějších výrazů, s jakým jsem se během psaní své bakalářské práce setkal, představuje české slovo *augustiniani*. Při překladu bychom se na první pohled neměli setkat s žádnými těžkostmi, v polštině existuje formálně téměř identické slovo *augustianie* a překladové slovníky, dokonce i Polský slovník teologického názvosloví, tento ekvivalent bez dalších poznámek potvrzují,¹⁹⁶ skutečnost ovšem není tak jednoduchá. V obou jazycích má totiž tento pojem odlišný rozsah, a proto může dojít k situaci, kdy oficiální webové stránky *augustiniani.cz* a *augustianie.pl*, které sice působí, jakoby je dělila pouze jazyková lokalizace, pojednávají o zcela odlišných řádech.

Pod českým slovem *augustiniani* se rozumí: „V širším smyslu označení pro různé řády, které přijaly řeholi sepsanou svatým Augustinem. V užším smyslu dva řády: augustiniánští kanovníci a augustiniánští poustevníci,¹⁹⁷ podobně na toto téma nahlíží i jiné encyklopedie.¹⁹⁸ Oproti tomu polština výrazem *augustinianie*, konkrétně *Zakon Świątego Augustyna*,¹⁹⁹ rozumí pouze *augustiniánské poustevníky (Ordo Eremitarum S. P. Augustini)*²⁰⁰ se všemi jejich odnožemi, jako např. *bosí*.²⁰¹ Pro *augustiniánské kanovníky*, tedy *Řád řeholních kanovníků sv. Augustina*²⁰² (*Sacer Apostolicus Ordo Canonicorum Regularium S. Augustini*)²⁰³, se užívá spojení *kanonicy regularni*²⁰⁴ nebo *kanonicy laterańscy*, celým názvem *Zakon Księży Kanoników Regularnych Laterańskich Najświętszego Zbawiciela*.²⁰⁵

Tento stav způsobuje, že překladatelé, kteří pracující s původně českým textem, se dostávají do velmi nepříjemné situace. Turistické materiály většinou nenabízí podrobné

---

¹⁹⁶ Srov. BUGEL, Walerian. Cit. d. S. 14.

¹⁹⁷ Augustiniáni. *IEncyklopedie.cz* [online]. [2007] [cit. 2015-03-30]. Dostupné z: <http://www.iencyklopedie.cz/augustiniani>.

¹⁹⁸ Srov. Augustiniáni. In: *Universum: všeobecná encyklopedie*. 1. díl, A-F, s. 159.

¹⁹⁹ Srov. ŁOZIŃSKI, Bogumił. *Leksykon zakonów w Polsce: instytucje życia konsekrowanego i stowarzyszenia życia apostolskiego*. Warszawa: Katolicka Agencja Informacyjna, 2002. ISBN 93-9911554-6-3. S. 24.

²⁰⁰ Srov. BUBEN, Milan. *Encyklopedie řádů, kongregací a řeholních společností katolické církve v českých zemích*. III. díl, II. svazek. Praha: Nakladatelství Libri, 2007. ISBN 978-80-7277-140-0. S. 11.

²⁰¹ Srov. Augustianie. In: *Encyklopedia PWN*.

²⁰² Srov. HRUDNÍKOVÁ, Mirjam. Cit. d. S. 23.

²⁰³ Srov. BUBEN, Milan. *Encyklopedie řádů, kongregací a řeholních společností katolické církve v českých zemích*. II. díl, I. svazek, Řeholní kanovníci. Praha: nakladatelství Libri, 2003. ISBN 8072770861. S. 11.

²⁰⁴ Srov. ŁOZIŃSKI, Bogumił. Cit. d. S. 64.

²⁰⁵ Srov. MARECKI, Józef. *Zakony w Polsce: instytucje życia konsekrowanego, instytucje i zgromadzenia zakonne, instytucje świeckie, wspólnoty życia apostolskiego*. Kraków: Universitas, 2000. ISBN 83-705-2880-5. S. 44

informace a vystačí si s obecnějšími pojmy jako *augustiniánský klášter*. V tomto případě si musí překladatel vypomoci z jiných zdrojů a zjistit, kterým konkrétním *augustiniánům* klášter patří nebo patřil. Jako příklad uvedu dva na první pohled stejné *augustiniánské kláštery*. Zatímco ten ve Vrchlabí je správně přeložen jako „klasztor augustiański”²⁰⁶, protože se jedná o klášter *Řádu sv. Augustina*,²⁰⁷ ve Šternberku byl jako „klasztor augustynianów (sic!)”²⁰⁸ přeložen chybně a patřičné je označení *klasztor kanoników laterańskich*, poněvadž ho vybudovali členové *Řádu řeholních kanovníků sv. Augustina*.²⁰⁹ Podobný je i příklad lanškrounského „klasztoru, zbudowanego przez augustynów (sic!)”²¹⁰, kdy se po prozkoumání odborných pramenů dozvíme, že se ve skutečnosti nejedná o budovu *augustianów* ale *kanoników laterańskich*.²¹¹

V jednom ze zkoumaných materiálů jsem narazil na označení šternberského kláštera jako „klasztor Sierpieńiaów (sic!)”²¹², s podobným pojmem jsem ovšem ani v odborné literatuře ani na internetu neseťkal, tudíž ho považuji za chybný. Podobně na něj pravděpodobně pohlížel i autor/korektor a v jiných brožurách, kde se ale objevují zcela stejné texty, byl již výraz nahrazen pojmem sice chybným, ale přinejmenším existujícím, tedy *klasztor Augustianów*.²¹³

3.5. Františkáni

Dalším problémovým bodem v překladech církevní terminologie jsou řády navazující na učení sv. Františka z Assisi. Ačkoli oficiální názvy těchto řádů jsou v obou jazycích podobné, běžně používané nebo hovorové pojmy pro jednotlivé větve se značně liší, díky čemuž může vzniknout řada nepřesností.

Nejméně obtíží způsobuje nejmladší člen františkánské rodiny, tedy *kapucíni*,²¹⁴ polsky *kapucyni*.²¹⁵ Oproti tomu existuje *Zakon Braci Mniejszych*,²¹⁶ tedy *Řád menších*

---

²⁰⁶ Muzeum Karkonoskie: Klasztor Augustynianów Vrchlabí. *Český ráj dětem* [online]. © 1992-2015 [cit. 2015-03-30]. Dostupné z: www.ceskyrajdetem.cz/dr-pl/1152-muzeum-karkonoskie-klasztor-augustynianow-vrchlabi.html

²⁰⁷ Srov. HRUDNÍKOVÁ, Mirjam. Cit. d. S. 48.

²⁰⁸ *Morawy Środkowe: Katalog informacyjny*. Olomouc: Morawy Środkowe - Stowarzyszenie turystyczne, 2013-2014. ISBN 978-80-87750-14-8. S. 11.

²⁰⁹ Srov. HRUDNÍKOVÁ, Mirjam. Cit. d. S. 24.

²¹⁰ *Góry Orlickie i Podorlicko*. S. 5.

²¹¹ Srov. HRUDNÍKOVÁ, Mirjam. Cit. d. S. 24.

²¹² *Przewodnik po Jesionikach: Lato z Viola*.

²¹³ Srov. *Jesioniki & Morawy Środkowe*, s. 24.

²¹⁴ Srov. HRUDNÍKOVÁ, Mirjam. Cit. d. S. 63.

²¹⁵ Srov. ŁOZIŃSKI, Bogumił. Cit. d. S. 64.

²¹⁶ Srov. *Tamtéž*. S. 50.

bratří, v českém prostředí označován také jednoduše jako *františkáni*.²¹⁷ Tato větev má na území Polska řadu hovorových pojmenování a kromě *franciszkanie brązowi*²¹⁸ se setkáme s názvy typickými pro konkrétní provincie nebo související s komplikovanou historií řádu, existují tedy *reformaci*, *obserwanci*, *franciszkanie śląscy*, *panewniccy*, a především pak pro překlad problémovi *bernardyni*.²¹⁹

Právě poslední zmíněný příklad, který se nejen díky literatuře významně zapsal do podvědomí Poláků,²²⁰ může působit zmatek. Při čtení překladů „v minulosti kostel patřil bernardýnům“²²¹, „vzniklo důležité konspirační centrum v kostele a klášteře bernardýnů“²²², „umístěny v klášteře bernardinů“²²³ nebo „poté, co zde bernardiní nahradili františkány“²²⁴ bude český čtenář zmaten. Neznalí si toto slovo spojí nanejvýš se psím plemenem, ostatní si vybaví především *cisterciácký řád*. Jeho členové jsou u nás i ve světě běžně označováni jako *bernardiní*²²⁵ (možný i pravopis *bernardýni*)²²⁶ nebo anglicky *Bernardine*,²²⁷ podle jedné z nejvýznamnějších osobností tohoto společenství sv. Bernarda z Clairvaux.²²⁸ Nicméně *cisterciáci* nemají nic společného s polskými *františkány*. Ti své jméno získali po příchodu do Krakova pod vedením sv. Jana Kapistránského v 15. století. Ve městě již působili *minorité* a pro rozeznání jednotlivých větví řádu začali místní obyvatelé nově příchozí nazývat *bernardyni* podle jejich kostela zasvěceného sv. Bernardinu Sienskému.²²⁹ Nejasnostem v názvosloví napomáhají i slovníky, rozdíl mezi českými a polskými *bernardýny* bohužel nevnímá Polsko-český slovník, ve kterém pod heslem *bernardyn* nalezneme definici „bernardin/bernardýn, řeholník řádu sv. Bernarda“²³⁰. Ottův slovník naučný z roku 1890 sice *bernardiní* dává do souvislosti jak s *cisterciáky*, tak *františkány*, u druhých jmenovaných ovšem vzápětí

²¹⁷ Srov. BUBEN, Milan. *Encyklopedie řádů, kongregací a řeholních společností katolické církve v českých zemích. III. díl, I. svazek, Žebravé řády*. Praha: Nakladatelství Libri, 2006. ISBN 807277087X. S. 227.

²¹⁸ Srov. ŚMIERCIAK, Julian. Dlaczego Bernardyni?. *Bernardyni* [online]. [b.r.] [cit. 2015-03-30].

Dostupné z: <http://www.bernardyni.pl/dlaczego-bernardyni.html>.

²¹⁹ Srov. Tamtéž.

²²⁰ Srov. Tamtéž.

²²¹ Mazovsko: Víkendová turistika, s. 8.

²²² Tamtéž, s. 96.

²²³ KRAMER, Julia a Janusz TYCNER. Cit. d. S. 96.

²²⁴ BZOWSKI, Krzysztof. *Trasa kolem Grunwaldu*. Krakov: Amistad, 2011. ISBN 978-83-7560-031-5. S. 28.

²²⁵ Srov. BUBEN, Milan. *Encyklopedie řádů, kongregací a řeholních společností katolické církve v českých zemích. II. díl, II. svazek, Mnišské řády*. Praha: nakladatelství Libri, 2004. ISBN 8072770845. S. 149.

²²⁶ Srov. Bernardin. In: SSJČ.

²²⁷ Srov. NORTON, Peter B. *The new encyclopaedia Britannica: micropaedia: ready reference*. Vol. 3. 15th ed. Chicago: Encyclopaedia Britannica, 1993. ISBN 0852295715. S. 330.

²²⁸ Srov. Bernardini. In: Ottův slovník naučný: ilustrovaná encyklopaedie obecných vědomostí. Díl 3, B-Bianchi. Praha: J. Otto, 1890. S. 838.

²²⁹ Srov. ŚMIERCIAK, Julian. Cit. d.

²³⁰ OLIVA, Karel. Cit. d. S. 74.

dodává, že se tohoto názvu „užívalo v Polště i na Litvě,²³¹ jiná publikace doplňuje, že se toto označení používalo také na Moravě a ve Slezsku,²³² ale v současnosti *bernardiny* spojuje výhradně s *cisterciáky*²³³ a pro reformovanou větev *františkánů*, jejichž předními osobnostmi byli právě sv. Bernardin Sienský a sv. Jan Kapistránský, používá označení *observanti*.²³⁴ Této verzi dává za pravdu i Příruční polsko-český slovník teologického názvosloví, který polského *bernadyna* překládá výhradně jako *observanta*.²³⁵

Třetím členem františkánské rodiny je *Řád bratří menších konventuálů*, který se v českém prostředí běžně označuje starobylym názvem *minorité*,²³⁶ pro který nalezneme ekvivalent v podobě spojení *franciszkanie konwentualni* nebo hovorově *franciszkanie czarni*.²³⁷ Polština sice zná formálně a významově obdobný výraz *minoryci*,²³⁸ ale já osobně jsem se s tímto pojmem příliš často neseťkal, a to ani v polské odborné literatuře věnované řádům. Pokud k tomu připočteme, že se na internetových stránkách polských minoritů toto slovo vyskytuje pouze v souvislosti s vysvětlením, že se používá v Čechách, na Slovensku, v Německu a některých dalších zemích pro označení jejich řádu,²³⁹ bylo by patrně vhodnější užít jiný ze dříve zmíněných ekvivalentů, i když z výše popsaných důvodů nemůžeme o překladu „kompleksem zabudowań dawnego klasztoru (sic!) minorytów“²⁴⁰ říci, že by byl chybný. Popřípadě je možné užít řešení, kdy tento výraz uvedeme v závorce s doplněním, že se takto nazývá řád v Českých zemích jako to bylo použito v případě: „zbudowali franciszkanie (w Czechach zwani minoryci).“²⁴¹

Tímto se dostáváme k další záležitosti, jak již ukázala tato kapitola, řády a jiná církevní společenství jsou opravdu problémovým tématem, které kvůli podobnosti některých výrazů může překladatele a následně i turistu snadno zmást. Proto by v některých případech, zejména u rozsáhlejších publikací, mělo být zvaženo užití závorek s původním českým nebo polským názvem. Takové řešení nejenže může pomoci

²³¹ Srov. Bernardini. In: Ottův slovník naučný: illustrovaná encyklopaedie obecných vědomostí. Díl 3, B-Bianchi. Praha: J. Otto, 1890. S. 838.

²³² BUBEN, Milan. Cit. d., 2006. S. 253.

²³³ BUBEN, Milan. Cit. d., 2004. S. 149.

²³⁴ Srov. HRUDNÍKOVÁ, Mirjam. Cit. d. S. 64.

²³⁵ Srov. BUGEL, Walerian. Cit. d. S. 15.

²³⁶ Srov. HRUDNÍKOVÁ, Mirjam. Cit. d. S. 67.

²³⁷ Srov. ŠMIERCIAK, Julian. Cit. d.

²³⁸ Historia Klasztoru. *Klasztor oo. Franciszkanów w Opolu* [online]. [b.r.] [cit. 2015-03-30]. Dostupné z: <http://www.opole.franciszkanie.pl/historia.html>.

²³⁹ Srov. POBIEDZIŃSKI, W. *Zakony franciszkańskie w Polsce – historia, podział, działalność. Zakon Franciszkanów* [online]. © 2001-2012 [cit. 2015-03-30]. Dostupné z: http://www.zakonfranciszkanow.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=122:zakon&catid=61:historia&Itemid=328.

²⁴⁰ *Perły sakralne Opawy*. Miejskie Centrum Informacji w Opawie, [b.r.].

²⁴¹ *Odkrywamy dziedzictwo kulturowe franciszkańskich klasztorów na Śląsku*. Krnov: Klasztor Franciszkanów, 2012.

pochopit text, ale zvláště v případě průvodců ulehčí orientaci po turistických ukazatelích na daném místě. Tento argument se pochopitelně netýká jen řádů, ale všech dalších překladů církevní terminologie.

4. Slovník

katolická církevní společenství:

Bratři německého řádu Panny Marie Jeruzalémské křižáci němečtí rytíři	EŘ SČ ŘŽ	Bracia Zakonu Niemieckiego Najświętszej Maryi Panny w Jerozolimie Krzyżacy	ZP EP
Chudé sestry sv. Kláry klarisky	ŘŽ	Zákon Świeętej Klary klaryski	LZ
Institut zbožné společnosti dcer sv. Pavla paulínky	ŘŽ	Zgromadzenie Córek św. Pawła paulistki	LZ
kamaldulský řád	OT	Zakon Eremitów Kamedulskich Kongregacji Góry Koronnej kameduli	EP
Kongregace bratří těšitelů z Gethseman těšitelé	EŘ	Zgromadzenie Braci Pocieszycieli z Getsemani pocieszyciele	LZ
Kongregace Dcer Božské Lásky	ŘŽ	Zgromadzenie Córek Bożej Miłości córki Bożej Miłości	LZ
Kongregace Dcer Panny Marie Pomocnice salesiánky Dona Bosca	ŘŽ	Zgromadzenie Córek Maryi Wspomożycielki salezjanki	LZ
Kongregace kněží mariánů neposkvrněného početí Panny Marie mariáni	ŘŽ	Zgromadzenie Księży Marianów Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny marianie	LZ
Kongregace misionářů Matky Boží z La Saletty	ŘŽ	Zgromadzenie Misjonarzy Matki Bożej z La Salette saletyni	LZ
Kongregace misionářů oblátů Panny Marie Neposkvrněné obláti	ŘŽ	Zgromadzenie Misjonarzy Oblatów Maryi Niepokalanej oblaci	LZ
Kongregace misionářů Synů Neposkvrněného Srdce blahoslavené Panny Marie klaretini	ŘŽ	Zgromadzenie Misjonarzy Synów Niepokalanego Serca Błogosławionej Maryi Dziewicy misjonarze klaretyni	LZ
Kongregace Nejsvětějšího Vykupitele redemptoristé	EŘ	Zgromadzenie Najświętszego Odkupiciela redemptoryści	LZ

Kongregace oratoria sv. Filipa Neri oratoriáni	EŘ	Kongregacja Oratorium św. Filipa Neri filipini, oratorianie	LZ
Kongregace sester karmelitek Dítěte Ježíše	ŘŽ	Zgromadzenie Sióstr Karmelitanek Dzieciątka Jezus karmelitanki Dzieciątka Jezus	LZ
Kongregace sester sv. Alžběty	ŘŽ	Zgromadzenie Sióstr św. Elżbiety elżbietanki	LZ
Křižovníci s červeným srdcem cyriaci	EŘ	Kanonicy Regularni od Pokuty markowie	J ²⁴² EP
Křižovníci s červeným křížem – Strážci Božího hrobu Jeruzalémského křižovníci Božího hrobu	EŘ	Bracia Krzyżowi Pańskiego Grobu Jerozolimskiego bozogrobcy	ZP
Mnišky Kazatelského řádu klauzurové dominikánky	ŘŽ	Mniszki Zakonu Kaznodziejskiego dominikanki klauzurowe	LZ
Rytířský řád křižovníků s červenou hvězdou Křižovníci s červenou hvězdou křižovníci	EŘ	Krzyżacy z czerwoną gwiazdą Bracia Szpitalni Najświętszej Panny Zakon Krzyżowców z Czerwoną Gwiazdą bracia szpitalni, krzyżowcy gwiazdziści	ZP EP ZP
Řád benediktinů benediktini	EŘ	Zakon Świętego Benedykta benedyktyni	ZP
Řád bosáků Nejsvětější Trojice pro vykoupení zajatých trinitáři	EŘ	Zakon Najświętszej Trójcy od Wypupu Niewolników) trynitarze	ZP
Řád bosých bratří blahoslavené Panny Marie z hory Karmel bosí karmelitáni	EŘ	Zakon Karmelitów Bosych Najświętszej Maryi Panny z Góry Karmel karmelici bosci	ZP
Řád bratří blahoslavené Panny Marie Karmelské karmelitáni	EŘ	Zakon Braci Najświętszej Maryi Panny z Góry Karmel karmelici	ZP
Řád bratří kazatelů dominikáni	EŘ	Zakon Braci Kaznodziejów dominikanie	ZP
Řád cisterciáků cisterciáci	ŘŽ	Zakon Ojców Cystersów cystersi	ZP LZ
Řád cisterciáků přísné observance trapisté	EŘ	Zakon Kartuzów kartuzi	EP

²⁴² Markowie. Kościół świętego Marka w Krakowie [online]. © 2008–2014 [cit. 2015-04-10]. Dostupné z: http://www.swietymarek.pl/?page_id=47 http://www.swietymarek.pl/?page_id=47.

Řád chudých řeholních kleriků Matky Boží zbožných škol piaristé	EŘ	Zakon Kleryków Regularnych Ubogich Matki Bożej Szkół Pobożnych pijarzy	ZP
Řád klarisek kapucínek	ŘŽ	Mniszki Klaryski Kapucynki klaryski kapucynki	LZ
Řád mečových bratří	OT	Kawalerowie mieczowi	ZP
Řád menších bratří františkáni observanti	ŘŽ	Zakon Braci Mniejszych franciszkanie, bernardyni, reformaci	ZP
Řád menších bratří kapucínů kapucíni	EŘ	Zakon Braci Mniejszych Kapucynów kapucyni	ZP
Řád milosrdných bratří sv. Jana z Boha milosrdní bratři	EŘ	Zakon Szpitalny Świętego Jana Bożego bonifratrzy	ZP
Řád minoritů minorité	EŘ	Zakon Braci Mniejszych Konwentualnych franciszkanie konwentualni	ZP
Řád Navštívení Panny Marie vizitantky	ŘŽ	Zakon Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny wizytki	LZ
Řád premonstrátů premonstráti	EŘ	Zakon Premonstratensów norbertanie	ZP
Řád řeholních kanovníků sv. Augustina augustiniánští kanovníci augustiniáni kanovníci	EŘ ŘŽ	Zakon Księży Kanoników Regularnych Laterańskich Najświętszego Zbawiciela kanonicy laterańscy kanonicy regularni	ZP EP
Řád sv. Alžběty alžbětinky	ŘŽ	Zgromadzenie Sióstr Św. Elżbiety III Zakonu Regularnego Św. Franciszka elżbietanki cieszyńskie	LZ
Řád sv. Augustina augustiniáni, augustiniáni eremité	EŘ	Zakon Świętego Augustyna augustianie	ZP
Řád sv. Ducha hospitalité z Montpellier, bratři ze Sassie	EŘ	Zakon Świętego Ducha duchacy, duchacy de Saxia	ZP
Řád svatého Basila Velikého basiliáni	EŘ	Zakon Ojców Bazyliańców Świętego Jozafata bazylianie	ZP
Řád templářů	EŘ	Templariusze	ZP
Řeholní klerikové pro službu nemocným kamiliáni	EŘ	Zakon Kleryków Regularnych Posługujących Chorym kamilianie	ZP

Řeholní klerikové stěti sv. Pavla barnabité	EŘ	Zgromadzenie Księży Świętego Pawła barnabici	ZP
Řeholní klerikové sv. Majola somaskové	EŘ	Zakon Kleryków Regularnych z Somako ojcowie somascy	ZP
Římská unie Řádu sv. Voršily voršilký	ŘŽ	Unia Rzymska Zakonu Świętej Urszuli urszulanki Unii Rzymskiej	ZP
Salesiáni Dona Boska salesiáni	EŘ	Towarzystwo Świętego Franciszka Salezego salezianie	LZ
Společnost Božského Spasitele salvatoriáni	ŘŽ	Towarzystwo Boskiego Zbawiciela salwatorianie	LZ
Suverénní vojenský a špitální řád sv. Jana Jeruzalémského z Rhodu a z Malty johanité, špitálníci, maltézští rytíři	EŘ EŘ	Suwerenny Rycerski Zakon Szpitalników św. Jana Jerozolimskiego zwany Rodyjskim lub Maltańskim joannici, szpitalnicy, kawalerowie maltańscy	LR EP
Theatini kajetáni	EŘ	Zakon Kleryków Regularnych Teatynów teatyni	ZP
Tovaryšstvo Ježíšovo jezuité	EŘ	Towarzystwo Jezusowe jezuitci	ZP

svátky spojené s Pannou Marií:

Jména Panny Marie	LK	Najświętsze Imię Maryi	EK
Matka Boží Panna Marie	LK	Boża Rodzicielka	EK
Nanebevzetí Panny Marie	LK	Wniebowzięcie NMP	EK
Narození Panny Marie	LK	Narodzenie NMP	EK
Navštívení Panny Marie	LK	Nawiedzenie NMP	EK
Neposkvrněné početí Panny Marie	LK	Niepokalane Poczęcie NMP	EK
Neposkvrněné Srdce Panny Marie	J ²⁴³	Niepokalane Serce NMP	EK
Panna Maria Bolestná	LK	Matka Boska Bolesna	EK
Panna Maria Karmelská		NMP z Góry Karmel	EK
Panna Maria Královna	LK	Królowa NMP	EK
Panna Maria Růžencová		Matka Boska Różańcowa	EK
Panna Marie Lurdská	LK	NMP z Lourdes	EK
Panna Marie Sněžná	LK	Matka Boska Śnieżna	EK
Panny Marie Pomocnice křesťanů	LK	Matka Boża Wspomożycielka Wiernych (Wspomożycielka Chrześcijan)	EK

²⁴³ Světci k nám hovoří... [online]. [2015] [cit. 2015-04-13]. Dostupné z: <http://sancti.catholica.cz>.

Zasvěcení Panny Marie v Jeruzalémě	LK	Ofiarowanie NMP	EK
Zvěstování Panny Marie	LK	Zwiastowanie Pańskie	EK

5. Závěr

Cílem této bakalářské práce bylo vyhledat problematická témata v rámci církevní terminologie v turistických propagačních materiálech. Byly nalezeny dva hlavní okruhy, jimž se žádný překladatel při práci s danou tematikou nevyhne, a to názvy sakrálních staveb a názvy církevních řádů. Okruhy byly podrobně zpracovány ve dvou kapitolách, přičemž důraz byl kladen nejen na lexikální stránku překladů, ale také na ortografii, zejména pravopis velkých a malých počátečních písmen. Byly uvedeny vhodné i nevhodné příklady z praxe. Bylo odhaleno, že některé chyby mohou být způsobeny nepřilíživě přesnými informacemi překladových slovníků. Pro snazší práci překladatelů byl vytvořen slovníček, který usnadní pátrání po vhodných překladatelských variantách, které se neobjevily v samotném textu práce.

6. Seznam použitých zdrojů

6.1. Tištěné prameny

1. *Bardo na styku kultur*. Obec Bardo, [b.r.].
2. BATURO, Iwona. *Turistické atrakce Varmie a Mazur*. Krakov: Amistad, 2011. ISBN 978-83-7560-109-1.
3. BOCHENEK, Małgorzata. *Mazovsko: víkendová turistika, pro cestovatele*. Aktualizované vyd. Varšava: Samospráva Mazowieckiego Wojvodství, 2011. ISBN 978-836-3372-057.
4. BZOWSKI, Krzysztof. *Trasa kolem Grunwaldu*. Krakov: Amistad, 2011. ISBN 978-83-7560-031-5.
5. BZOWSKI, Krzysztof. *Varmie a Mazury na kole: turistika*. Krakov: Amistad, 2011. ISBN 978-83-7560-036-0.
6. *České Švýcarsko: Bohemian Switzerland, Böhmische Schweiz, Czeska Szwajcaria*. 1:100 000. Ústecký kraj, 2010.
7. *Duchovní dědictví Moravy a Slezska: 100 památek = Dziedzictwo duchowe Moraw i Śląska : 100 zabytków*. Olomouc: Olomoucký kraj, 2012. ISBN 978-80-87535-47-9.
8. *Góry Orlickie i Podorlicko: Kraina niekończących się możliwości i powrotów*. Regionalne centrum turystyczne i informacyjne, o.p.s. Kostelec nad Orlicí, 2006.
9. *Jeseníky: Turistická mapa*. 1:100 000. 2. vyd. Vrbno pod Pradědem: Euroregion Praděd, 2012.
10. *Jesioniki & Morawy Środkowe*. Olomouc: Olomoucký kraj, 2012. ISBN 978-80-87535-61-5.
11. *Kłodzko. Náchod*. [b.r.].
12. *Kostely Osoblažska*. Občanské sdružení Královský stolec, [b.r.].
13. KRAMER, Julia a Janusz TYCNER. *Polsko*. Německo: Mairdumont, 2008. ISBN 978-3-8297-6637-1.
14. *Litomyšl: Moderní historické město. Nowoczesne miasto zabytkowe*. Infocentrum Litomyšl, [b.r.].
15. *Město Zlaté Hory: Informace. Turistické zajímavosti. Informace. Atrakcje turystyczne*. Městská kulturní zařízení, [b.r.].
16. *Miasto Opawa: Zabytki*. Opawa: Miasto na prawach powiatu Opawa, 2005.
17. *Morawy Środkowe: Katalog informacyjny*. Olomouc: Morawy Środkowe - Stowarzyszenie turystyczne, 2013-2014. ISBN 978-80-87750-14-8.

18. *Muzeum sztuki sakralnej w Bardzie. Muzeum sakrálního umění v Bardě pro přeshraniční turistiku.* [b.r.].
19. *Odkrywamy dziedzictwo kulturowe franciszkańskich klasztorów na Śląsku.* Krnov: Klasztor Franciszkanów, 2012.
20. *Olše - Olza: Cykloturistická trasa, Szlak rowerowy, Cycling route.* 1:75 000. Šumperk: Regionální rada rozvoje a spolupráce se sídlem v Třinci, 2012.
21. *Perły sakralne Opawy.* Miejskie Centrum Informacji w Opawie, [b.r.].
22. *Poutní cesta Českolipskem: Pilgerweg durch die Region Ceskolipsko...* Sdružení Českolipska, 2013.
23. *Przewodnik po Jesionikach: Lato z Viola.* Drugie wyd. Euroregion Pradziad, 2012.
24. *Region Pardubicki: Historia i zabytki.* Regionalny punkt informacyjny, [b.r.].
25. *Slezsko bez hranic. Nowá turistická destinace, Śląsk bez granic. Nowa destynacja turystyczna.* Město Krnov, Powiat Prudnicki, Powiat Głubczycki, 2012.
26. SYPEK, Robert. *Hrady, zámky a dvorce Mazovska, pro cestovatele.* Aktualizované vyd. Varšava: Samospráva Mazowieckiego Wojvodství, 2011. ISBN 978-836-3372-422.
27. *Ścieżka Czasu, Stezka času, Time Path: Przewodnik turystyczny po Województwie...* Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego, [b.r.] ISBN 978-83-924345-6-6.
28. URLICH-KORNACKA, Małgorzata. *Vratislav průvodce městem.* Wrocław: VIA NOVA, [b.r.] ISBN 978-83-60544-95-2.
29. *W pielgrzymce po Dar Boży. V pouti pro Boží Dar.* [b.r.].

6.2. Internetové a jiné prameny

1. Czeskie dziedzictwo UNESCO [online]. [b.r.] [cit. 2015-03-30]. Dostupné z: <http://pl.czech-unesco.org>.
2. Hrad ve městě Brzeg. *Hrady a zámky Polska* [online]. © 1997-2014 [cit. 2015-03-29]. Dostupné z: <http://cz.zamki.pl/?idzamku=brzeg>.
3. Hradek nad Nisou (cz Hrádek nad Nisou). *Půjčovna lodí Nisa* [online]. © 2014 [cit. 2015-03-30]. Dostupné z: <http://www.pujcovnalodinisa.cz/pl/ciekawostki-na-trasie/hradek-nad-nisou-cz-hradek-nad-nisou>.
4. Kladsko: zajímavosti regionu. *Sudety24.pl* [online]. [b.r.] [cit. 2015-03-30]. Dostupné z: http://www.sudety24.pl/atracje_regionu,cz/.
5. Kulturní dědictví: společný úkol [online]. [b.r.] [cit. 2015-04-13]. Dostupné z: <http://www.kulturnidedictvi.eu/page/?str=974>.

6. Muzeum Karkonoskie: Klasztor Augustynianów Vrchlabí. *Český ráj dětem* [online]. © 1992-2015 [cit. 2015-03-30]. Dostupné z: www.ceskyrajdetem.cz/dr-pl/1152-muzeum-karkonoskie-klasztor-augustynianow-vrchlabi.html
7. Stowarzyszenie Gmin Rymarzowskich. *Euroregion Pradziad* [online]. [b.r.] [cit. 2015-03-30]. Dostupné z: http://www.euopradziad.pl/stow_rymarzow_pl.html.
8. *Turistický poznávací okruhu městem Ústí nad Orlicí: Kościół Wniebowzięcia Marii Dziewicy* [Informační tabule]. Ústí nad Orlicí, [2014]. Tabule umístěna na souřadnicích 49.9742717N, 16.3934361E.
9. Turystyka rowerowa. *Pasohlávky* [online]. [b.r.] [cit. 2015-03-30]. Dostupné z: <http://www.pasohlavky.cz/pl/tic/cycling.htm>.
10. Ziemia Kłodzka: Atrakcje regionu. *Sudety24.pl* [online]. [b.r.] [cit. 2015-03-30]. Dostupné z: http://www.sudety24.pl/atrakcje_regionu/.

6.3. Odborná literatura

1. BUBEN, Milan. *Encyklopedie řádů, kongregací a řeholních společností katolické církve v českých zemích. I. díl, Řády rytířské a křížovníci*. Praha: Nakladatelství Libri, 2002. ISBN 8072770845.
2. BUBEN, Milan. *Encyklopedie řádů, kongregací a řeholních společností katolické církve v českých zemích. II. díl, I. svazek, Řeholní kanovníci*. Praha: nakladatelství Libri, 2003. ISBN 8072770861.
3. BUBEN, Milan. *Encyklopedie řádů, kongregací a řeholních společností katolické církve v českých zemích. II. díl, II. svazek, Mnišské řády*. Praha: nakladatelství Libri, 2004. ISBN 8072770845.
4. BUBEN, Milan. *Encyklopedie řádů, kongregací a řeholních společností katolické církve v českých zemích. III. díl, I. svazek, Žebravé řády*. Praha: Nakladatelství Libri, 2006. ISBN 807277087X.
5. BUBEN, Milan. *Encyklopedie řádů, kongregací a řeholních společností katolické církve v českých zemích. III. díl, II. svazek, Žebravé řády*. Praha: Nakladatelství Libri, 2007. ISBN 978-80-7277-140-0.
6. BUBEN, Milan. *Encyklopedie řádů, kongregací a řeholních společností katolické církve v českých zemích. III. díl, III. svazek, Řeholní klerikové*. Praha: Libri, 2008. ISBN 978-80-7277-357-2.

7. BUBEN, Milan. *Encyklopedie řádů, kongregací a řeholních společností katolické církve v českých zemích. III. díl, 4. svazek, Řeholní klerikové (jezuité)*. Praha: Libri, 2012. ISBN 978-80-7277-443-2.
8. BUGEL, Walerian. *Průruční polsko-český slovník: teologického názvosloví*. Velehrad : Refugium Velehrad-Roma, 2000. ISBN 8086045560.
9. CROSS, Frank L. *Encyklopedia Kościoła*. Warszawa: Vocatio, 2004. ISBN 83-7146-111-9.
10. HRUDNÍKOVÁ, Mirjam. *Řeholní život v českých zemích: řeholní řády a kongregace, sekulární instituty a společnosti apoštolského života v České republice*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1997. ISBN 80-7192-222-6.
11. KOROLKO, Mirosław. *Leksykon kultury religijnej w Polsce: miejsca, obrzędy, wspólnoty (z przydatkiem literackich wypisów)*. Warszawa: ADAM, 1999. ISBN 83-723-2050-0.
12. ŁOZIŃSKI, Bogumił. *Leksykon zakonów w Polsce: instytucje życia konsekrowanego i stowarzyszenia życia apostolskiego*. Warszawa: Katolicka Agencja Informacyjna, 2002. ISBN 93-9911554-6-3.
13. MARECKI, Józef. *Zakony w Polsce: instytucje życia konsekrowanego, instytucje i zgromadzenia zakonne, instytucje świeckie, wspólnoty życia apostolskiego*. Kraków: Universitas, 2000. ISBN 83-705-2880-5.
14. NORTON, Peter B. *The new encyclopaedia Britannica: micropaedia: ready reference*. Vol. 3. 15th ed. Chicago: Encyclopaedia Britannica, 1993. ISBN 0852295715. S. 330.
15. OLIVA, Karel. *Polsko-český slovník*. Praha: Academia, 1994. ISBN 80-200-0304-5.
16. *Ottův slovník naučný: illustrovaná encyklopaedie obecných vědomostí*. Praha: J. Otto, 1890.
17. PETROWA-WASILEWICZ, Alina. *Leksykon ruchów i stowarzyszeń w Kościele: ruchy, stowarzyszenia, III zakony, bractwa*. Warszawa: Katolicka Agencja Informacyjna, 2000. ISBN 8391155420.
18. PRZYBYLSKA, Renata a Wiesław PRZYCZYNA. *Zasady pisowni słownictwa religijnego*. Wyd. drugie poszerzone. Tarnów: Biblos, 2005. ISBN 83-733-2253-1.
19. SIATKOWSKI, Janusz. *Słownik czesko-polski: Česko-polský slovník*. Wyd. 2. zaktualiz. Warszawa: Wiedza Powszechna, 2002. ISBN 83-214-1244-0.
20. ŠIMANDL, Josef. *Jak zacházet s náboženskými výrazy: pravopis, výslovnost, tvary, význam*. Praha: Academia, 2004. ISBN 80-200-1193-5.

21. Towarzystwo Naukowe Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. *Encyklopedia katolicka. Tom V, Fabbri - Górzyński*. Lublin: Katolicki Uniwersytet Lubelski, 1989.
22. *Universum: všeobecná encyklopedie*. Praha: Euromedia Group - Odeon, 2002. ISBN 8020711139.
23. WITCZYK, Henryk. *Encyklopedia chrześcijaństwa: historia i współczesność: 2000 lat nadziei*. Wyd. 2. Kielce: Jedność, 2001. ISBN 83-722-4330-1.

6.4. Internetové zdroje

1. *Akademický slovník cizích slov* [online]. © 2008–2015 [cit. 2015-04-10]. Dostupné z: <http://prirucka.ujc.cas.cz>.
2. Alfabetyczny spis informacji o świętych i błogosławionych. *Brewiarz.pl* [online]. [2015] [cit. 2015-04-13]. Dostupné z: <http://brewiarz.pl/czytelnia/swieci/alfabet.php3>.
3. Augustiniáni. *IEncyklopedie.cz* [online]. [2007] [cit. 2015-03-30]. Dostupné z: <http://www.iencyklopedie.cz/augustiniani>.
4. BAŃKO, Mirosław. Kościół, klasztor. In: *Poradnia językowa PWN* [online]. 5. 7. 2002 [cit. 2015-03-29]. Dostupné z: <http://sjp.pwn.pl/poradnia/haslo/kosciol-klasztor;1405.html>.
5. BAŃKO, Mirosław. Zakon franiszkanów, kościół Franciszkanów. In: *Poradnia językowa PWN* [online]. 27. 12. 2010 [cit. 2015-03-29]. Dostupné z: <http://sjp.pwn.pl/poradnia/haslo/zakon-franiszkanow-kosciol-Franciszkanow;11717.html>.
6. Co je to bazilika minor?. *Farnost Nanebevzetí Panny Marie* [online]. © 2008 [cit. 2015-03-29]. Dostupné z: <http://www.zdarskefarnosti.cz/kategorieklasterpage.aspx?IDKategorieKlaster=13>.
7. *Encyklopedia PWN* [online]. © 1997-2014 [cit. 2015-03-29]. Dostupné z: <http://encyklopedia.pwn.pl>.
8. Franciszkanie w Gdańsku [online]. © 2015 [cit. 2015-03-30]. Dostupné z: <http://www.gdansk.franciszkanie.pl/>.
9. GRZENIA, Jan. Farna po raz drugi. In: *Poradnia językowa PWN* [online]. 6. 7. 2011 [cit. 2015-03-29]. Dostupné z: <http://sjp.pwn.pl/poradnia/haslo/Farna-po-raz-drugi;12312.html>.

10. GRZENIA, Jan. Kościół pw. św. św. Marcina i Mikołaja. In: *Poradnia językowa PWN* [online]. 28. 2. 2011 [cit. 2015-03-29]. Dostupné z:
<http://sjp.pwn.pl/poradnia/haslo/kosciol-pw-sw-sw-Marcina-i-Mikolaja;11907.html>.
11. GRZENIA, Jan. Maria czy Maryja? In: *Poradnia językowa PWN* [online]. 18. 3. 2005 [cit. 2015-03-29]. Dostupné z: <http://sjp.pwn.pl/poradnia/haslo/Maria-czy-Maryja;6089.html>.
12. Historia Klasztoru. *Klasztor oo. Franciszkanów w Opolu* [online]. [b.r.] [cit. 2015-03-30]. Dostupné z: <http://www.opole.franciszkanie.pl/historia.html>.
13. Imieniny. *Deon.pl* [online]. [2015] [cit. 2015-04-14]. Dostupné z:
<http://www.deon.pl/imieniny/imie,2627,remediusz-romediusz.html>.
14. Internetová jazyková příručka: Velká písmena – jména živých bytostí a přídavná jména od nich odvozená [online]. © 2008-2015 [cit. 2015-03-29]. Dostupné z:
<http://prirucka.ujc.cas.cz/?id=181>.
15. Internetová jazyková příručka: Velká písmena – organizace (státy, správní oblasti, zastupitelské sbory, ministerstva, školy, divadla apod.) [online]. © 2008-2015 [cit. 2015-03-29]. Dostupné z: <http://prirucka.ujc.cas.cz/?id=188>.
16. Internetová jazyková příručka: Velká písmena – stavby a jejich části, stanice a zastávky [online]. © 2008-2015 [cit. 2015-03-29]. Dostupné z:
<http://prirucka.ujc.cas.cz/?id=187>.
17. Internetová jazyková příručka: Velká písmena – vyznamenání [online]. © 2008-2015 [cit. 2015-03-29]. Dostupné z: <http://prirucka.ujc.cas.cz/?id=194>.
18. Kalendarz Liturgiczny. *Niedziela: tygodnik katolicki* [online]. [2015] [cit. 2015-04-14]. Dostupné z: http://www.niedziela.pl/spis_liturgia.php?p.
19. Kalendarz Liturgiczny. *Sanktuarium św. Józefa w Kaliszu* [online]. [2015] [cit. 2015-04-14]. Dostupné z:
<http://www.swietyjosef.kalisz.pl/Kalendarz/Wrzesien.html>.
20. Kościół św. Trójcy. *Rada Języka Polskiego* [online]. 2008 [cit. 2015-03-30]. Dostupné z:
http://www.rjp.pan.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=770:kocio-w-trojcy&catid=44:porady-jzykowe&Itemid=58.
21. LACHMANOVÁ, Kateřina. Sv. Antonín Paduánský (1195-1231). *P. Vojtěcha Kodet* [online]. © 2015 [cit. 2015-04-13]. Dostupné z:
<http://www.vojtechkodet.cz/temata/svati---bozi-pratele/sv-antonin-paduansky-1195-1231.html>.

22. MÁGROVÁ, Klára. Ve Filipově si připomenou 148. výročí zjevení Panny Marie. *Diecéze litoměřická* [online]. 6. 1. 2014 [cit. 2015-03-29]. Dostupné z: <http://www.dltm.cz/ve-filipove-si-pripomenou-148-vyroci-zjeveni-panny-marie>.
23. Markowie. Kościół świętego Marka w Krakowie [online]. © 2008–2014 [cit. 2015-04-10]. Dostupné z: http://www.swietymarek.pl/?page_id=47
24. Narodowy Korpus Języka Polskiego: Wyszukiwarka PELCRA [online]. © 2008-2010 [cit. 2015-04-13]. Dostupné z: <http://nkjp.pl/poliqarp/>.
25. *Parafia Podwyższenia Krzyża Św. i Niepokalanego Poczęcia NMP w Gdyni – Witominie* [online]. © 2015 [cit. 2015-03-30]. Dostupné z: <http://witkrzyz.pl/>.
26. POBIEDZIŃSKI, W. Zakony franciszkańskie w Polsce – historia, podział, działalność. *Zakon Franciszkanów* [online]. © 2001-2012 [cit. 2015-03-30]. Dostupné z: http://www.zakonfranciszkanow.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=122:zakon&catid=61:historia&Itemid=328.
27. *Słownik języka polskiego PWN* [online]. PWN, © 1997-2014 [cit. 2015-03-29]. Dostupné z: <http://sjp.pwn.pl>.
28. SKUDRZYK, Aldona. Jakie są zasady pisowni członu święty, święta... In: *Poradnia Językowa Instytutu Języka Polskiego Uniwersytetu Śląskiego* [online]. 16. 1. 2005 [cit. 2015-03-29]. Dostupné z: http://www.fil.us.edu.pl/ijp/poradnia/baza_archiwum.php?POZYCJA=300&AKCJA=&TEMAT=Ortografia&NZP=&WYRAZ=.
29. *Slovník spisovného jazyka českého* [online]. © 2011 [cit. 2015-04-10]. Dostupné z: <http://ssjc.ujc.cas.cz>.
30. *Světci k nám hovoří...* [online]. [2015] [cit. 2015-04-13]. Dostupné z: <http://sancti.catholica.cz>.
31. ŚMIERCIAK, Julian. Dlaczego Bernardyni?. *Bernardyni* [online]. [b.r.] [cit. 2015-03-30]. Dostupné z: <http://www.bernardyni.pl/dlaczego-bernardyni.html>.
32. Św. Elżbieta (Węgierska) z Turyngii: Z królowny służka nędzarzy. *Magazyn Teologiczny Semper Reformanda* [online]. © 2015 [cit. 2015-04-13]. Dostupné z: <http://www.magazyn.ekumenizm.pl/content/article/20061229095541768.htm>.
33. *Wielki słownik języka polskiego* [online]. Instytut Języka Polskiego PAN, [b.r.] [cit. 2015-03-29]. Dostupné z: <http://wsjp.pl>.
34. *Wielki słownik ortograficzny* [online]. PWN, © 1997-2014 [cit. 2015-03-29]. Dostupné z: <http://sjp.pwn.pl/so>.

35. *Wielki słownik W. Doroszewskiego* [online]. PWN, © 1997-2014 [cit. 2015-03-29].
Dostępne z: <http://sjp.pwn.pl/doroszewski>.
36. Zasady pisowni i interpunkcji: Nazwy członków bractw, zgromadzeń zakonnych.
Słownik języka polskiego PWN [online]. © 1997-2014 [cit. 2015-04-12]. Dostępne z:
<http://sjp.pwn.pl/zasady/Nazwy-czlonkow-bractw-zgromadzen-zakonnych;629440>.
37. Zasady pisowni słownictwa religijnego. *Wydział Teologii: Katolicki Uniwersytet
Lubelski Jana Pawła II* [online]. [2004] [cit. 2015-03-29]. Dostępne z:
http://www.kul.pl/art_3460.html.

7. Seznam použitých zkratek

NKJP – *Narodowy Korpus Języka Polskiego: Wyszukiwarka PELCRA* [online]. © 2008-2010 [cit. 2015-04-13]. Dostupné z: <http://nkjp.pl/poliqarp/>.

SJP – *Słownik języka polskiego PWN* [online]. PWN, © 1997-2014 [cit. 2015-03-29]. Dostupné z: <http://sjp.pwn.pl>.

SSJČ – *Slovník spisovného jazyka českého* [online]. © 2011 [cit. 2015-04-10]. Dostupné z: <http://ssjc.ujc.cas.cz>.

WSJP – *Wielki słownik języka polskiego* [online]. Instytut Języka Polskiego PAN, [b.r.]. [cit. 2015-03-29]. Dostupné z: <http://wsjp.pl>.

zkratky použité výhradně ve slovníku:

EP – *Encyklopedia PWN* [online]. © 1997-2014 [cit. 2015-03-29]. Dostupné z: <http://encyklopedia.pwn.pl>.

EŘ – BUBEN, Milan. *Encyklopedie řádů, kongregací a řeholních společností katolické církve v českých zemích*. Všechny díly a svazky.

J – jiný zdroj, uvedený v poznámkách pod čarou

LR – PETROWA-WASILEWICZ, Alina. *Leksykon ruchów i stowarzyszeń w Kościele: ruchy, stowarzyszenia, III zakony, bractwa*. Warszawa: Katolicka Agencja Informacyjna, 2000. ISBN 8391155420.

LZ – ŁOZIŃSKI, Bogumił. *Leksykon zakonów w Polsce: instytuty życia konsekrowanego i stowarzyszenia życia apostołskiego*. Warszawa: Katolicka Agencja Informacyjna, 2002. ISBN 93-9911554-6-3.

OT – *Ottův slovník naučný: illustrovaná encyklopaedie obecných vědomostí*. Praha: J. Otto, 1890.

SČ – *Slovník spisovného jazyka českého* [online]. © 2011 [cit. 2015-04-10]. Dostupné z: <http://ssjc.ujc.cas.cz>.

ŘŽ – HRUDNÍKOVÁ, Mirjam. *Řeholní život v českých zemích: řeholní řády a kongregace, sekulární instituty a společnosti apoštolského života v České republice*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1997. ISBN 80-7192-222-6.

ZP – MARECKI, Józef. *Zakony w Polsce: instytuty życia konsekrowanego, instytuty i zgromadzenia zakonne, instytuty świeckie, wspólnoty życia apostołskiego*. Kraków: Universitas, 2000. ISBN 83-705-2880-5.

Anotace

Cílem této bakalářské práce bylo analyzovat česko-polské a polsko-české překlady církevní terminologie v turistických propagačních materiálech. Práce se zabývá dvěma hlavními tématy, a to překladem názvů církevních staveb včetně jejich zasvěcení a překladem názvů církevních řádů. Každý okruh je zpracován po stránce ortografické a lexikální, na příkladech jsou uvedena správná a špatná řešení jednotlivých překladů. Dále je práce doplněna o slovníček s přehledem problematických výrazů.

klíčová slova: terminologie, česko-polský překlad, polsko-český překlad, církevní terminologie, turistické materiály, propagační materiály

Abstract

This thesis aims to provide analysis of both Czech-Polish and Polish-Czech translations in the field of church terms occurring in promotional texts. The paper focuses on two major issues. First, it is the manner in which names of religious sites including their dedication are translated, and secondly, the thesis thematizes possibilities of translating names of catholic religious orders. Each topic comprises orthographic as well as lexical analysis and is supplemented with examples suggesting correct and false solutions of the concerning problems. The paper is also supplemented with a glossary including problematic expressions.

key words: terminology, Czech-Polish translation, Polish-Czech translation, church terms, tourist materials, promotional material

Streszczenie

Celem niniejszej pracy licencjackiej była analiza czesko-polskich i polsko-czeskich tłumaczeń terminologii kościelnej w materiałach turystyczno-promocyjnych. Po zgromadzeniu niezbędnej ilości materiałów i ich rozpatrzeniu okazało się, że zostały znalezione dwa główne tematy, w których często robi się różne błędy. Są nimi tłumaczenia nazw budowli sakralnych i tłumaczenia nazw zakonów. Każdy temat jest opracowany w osobnym rozdziale pod względem ortograficznym i leksykalnym. W pracy zaprezentowane zostały liczne zasady pisowni i definicje wyrazów dla obu języków, a przedstawione przykłady prezentują prawidłowe i nieprawidłowe rozwiązania poszczególnych tłumaczeń. Ponadto praca jest uzupełniona w słowniczek

z problematycznymi wyrazami.

słowa kluczowe: terminologia, tłumaczenie czesko-polskie, tłumaczenie polsko-czeskie, terminologia kościelna, materiały turystyczne, materiały promocyjne